naš tednik

LETO XXXV. — Številka 1 5. januarja 1983 Cena 5.— šil. (7 din)

Poštnina plačana v gotovini Celovec P. b. b.

Erscheinungsort Klagenfurt Verlagspostamt 9020 Klagenfurt

Občinska seja v Žitari vasi
stran 2

Tri veje MD . . .
stran 2

Pogovor z novim osrednjim tajnikom NSKS F. Wedenigom
stran 3

Tonči Haderlap — gost v NT
stran 5

Podjunske cerkve
stran 6

Simpozij v Tinjah

Vsako leto prireja Zveza katoliških izobražencev svoj izobraževalni simpozij. Letošnjega, ki je bil 3. 1. 1983 v Tinjah, sta priredila Zveza in pa Katoliška prosveta. Simpozij je bil namenjen narodnemu buditelju, mariborskemu škofu Antonu Martinu Slomšku. Z likom tega velikega škofa so se bavili referenti dr. Franci Dolinar, predstojnik zgodovinskega inštituta pri teološki fakulteti v Ljubljani, ki je govoril o Slomšku in njegovem času, dv. sv. dr. Valentin Inzko, ki se je osredotočil na Slomškovo delovanje na Koroškem, in mariborski škof dr. Franc Kramberger, ki se je posvetil virom in strukturam Slomškove duhovnosti.

Simpozij je našel precej odmeva med izobraženci. Radi bi še opozorili naše cenjene bralce, da prinašamo na 2. strani v podlistku izvlečke iz predavanja dr. Inzka.

Najboljša Korošica!

Regina Smrtnik z Obirskega je koroška prvakinja! Na sankaškem deželnem prvenstvu minuli konec tedna na Zilji, je v obeh tekih zabeležila najboljši čas in je s tem rezultatom nova deželna prvakinja.

Po tekmovanju na Zilji so sestavili kader za državno sankaško reprezentanco. V koroškem kadru je tudi naša rojakinja Regina Smrtnik, ki bo odslej tekmovala v kadru za reprezentanco s tekmovalnimi sankami.

Smrtnikova je letos prvič nastopila na deželnem prvenstvu. Sredi januarja pa bo tekmovala na državnem prvenstvu na Nižjem Avstrijskem.

Regini k uspehu čestitamo in ji želimo mnogo veselja in uspeha pri nadaljnjih tekmovanjih. (Daljše poročilo na str. 8.)

UVODNIK

Leto 1983 je v mnogočem pomembno leto. Okrogle obletnice v njem spominjajo na važne dogodke v davni preteklosti. Tako n. pr. obhaja krščanski svet 1950 let našega odrešenja po Jezusu Kristusu, Avstrija pa se bo spomnila pred 300 leti zadobljene zmage krščanske vojske pod vodstvom nadvojvode Karla in poljskega kralja Jana Sobjeskega nad Karo Mustafo pred Dunajem, ki je za vselej rešila osrednjo Evropo turškega kopita.

Leto 1983 je pa pomembno tudi za kulturno zgodovino koroških Slovencev. Pred 75 leti je bila ustanovljena Slovenska krščansko-socialna zveza za Koroško kot naša prva strešna kulturna organizacija. Pred 50 leti pa se je le-ta pod pritiskom političnih sprememb (razpust vseh političnih strank po avtoritarni avstrijski vladi) preimenovala v Slovensko prosvetno zvezo.

V leto 1983

Za Krščansko kulturno zvezo pa je pomembnost tega leta v tem, da letos obhaja 30. obletnico svoje ustanovitve.

Leta 1953 ustanovljena na željo mnogih prosvetarjev, ki jih je motila politična angažiranost povojne Slovenske prosvetne zveze, odkar so bile iz njenega vodstva odstranjene osebnosti kulturno-politične miselnosti v duhu Slovenske krščansko-socialne zveze, se je Krščanska kulturna zveza iz sila skromnih začetkov poleg Slovenske prosvetne zveze polagoma razvila v kulturni dejavnik, ki z vedno večjim uspehom oživlja, poglablja ljudstvo in kulturno podobo našega ljudstva. S svojo razvejano dejavnostjo je uspela zajeti in zainteresirati za kulturno-prosvetno delo vse plasti našega ljudstva od najmlajših do najstarejših. Živahna delavnost v njej včlanjenih društev in kulturnih skupin ter vztrajno množično zanimanje za njene prireditve iz leta v leto bolj potrjujeta njeno upravičenost in pravilnost njenega dela.

Kljub temu pa je morala Krščanska kulturna zveza vsa tri desetletja svojega obstoja braniti svoj položaj proti sumničenjem, očitkom in osporavanju njene upravičenosti s strani nekaterih, ki so se smatrali za edino pristojne nositelje kulturno-prosvetne zastave koroških Slovencev. Šele črno na belem dokumentirani dokazi njene neoporečne, zgolj narodnim interesom služeče dejavnosti so ji končno odprli dostop v enotni slovenski kulturni prostor. Danes je Krščanska kulturna zveza v celotnem slovenskem kulturnem prostoru priznana in enakopravna kulturna zveza.

Na žalost pa nekaterim ljudem pri nas delo in obstoj Krščanske kulturne zveze še vedno povzročata glavobol. To so morali njeni predstavniki doživeti na predlanski razpravi v Podravljah, kjer jim je bilo kar naravnost povedano, da naj se Krščanska kulturna zveza likvidira kot enotnosti škodljiv stvor. V isti rog je ponovno na zadnjih Kulturnih dnevih zatrobil novi tajnik Slovenske prosvetne zveze. Z očitno zaskrbljenostjo je ugotovil, „da smo začeli enotno z eno organizacijo. Toda v teku razvoja ni vzdržala idejnemu in političnemu pritisku in se mora zato dandanes soočati z idejno jasno opredeljeno drugo slovensko kulturno organizacijo.“ Po njegovem mnenju bi torej Krščanska kulturna zveza vsaj ne

(Nadaljevanje na 4. strani)

Dr. Grilc v slovenski oddaji ORF:

Bilanca Avstrije glede manjšin je porazna

Ob koncu leta 1982 je predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev dr. Matevž Grilc napravil bilanco v daljšem pogovoru v slovenski oddaji celovškega radia življenja koroških Slovencev in ugotovil, da se v preteklem letu ni pripetilo ničesar nepričakovanega.

Menil je, da je leto 1982 bilo deloma neuspešno in brez napredka, deloma pa pozitivno, odvisno od tega, ali ocenjujemo politične odnose z avstrijskimi oblastmi ali lastno dejavnost.

Notranje politična bilanca Avstrije je porazna. Slej ko prej določajo manjšinsko politiko trostrankarski sporazum, zakon o narodnih skupinah iz leta 1976 ter na tem zakonu sloneče odredbe.

Dejstvo, da že domala dve leti ni prišlo do razgovorov z Zvezno vlado, prav tako jasno dokazuje, da Avstrija ni pripravljena v nobenem primeru rešiti manjšinskega vprašanja v prid koroških Slovencev, ker odgovorni še vedno mislijo, da bo njihova „politika asimilacije“ končno uspešna. Tako ocenjuje dr. Grilc tudi poizkuse, siliti koroške Slovence z vso vnemo v tako imenovane „sosvete“, s čemer bi koroški Slovenci dokončno priznali zakon o narodnih skupinah iz leta 1976 in izgubili edino možnost opozarjanja mednarodne javnosti na nevzdržno narodno situacijo.

Četudi so bili zadnji razgovori neuspešni in kljub negativnemu zadržanju, zahtevamo slej ko prej brezpogojne in stalne razgovore na zvezni ravni, ker mislimo, da je treba v prvi vrsti reševati naše vpra-

šanje v Avstriji sami. Vsi razgovori pa bodo uspešni le, če bodo avstrijske oblasti končno spoznale, da njih „asimilacijska politika“ ne more privesti do uspeha, ker je naša življenjska volja premočna, da bi klonili. Zahtevamo izpolnitev določil člena 7 avstrijske državne pogodbe iz leta 1955 in ne bomo odnehali prej, da bomo dosegli tisto zaščito, ki bo zasigurala tudi naš nadaljnji obstoj.

Predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev pa je ocenil tudi pozitivni del leta 1982, namreč vsestranske aktivnosti narodne skupnosti same. Opozoril je, da se je treba zavedati celovitosti problematike, s katero se sooča narodna skupnost, če hočemo zaustaviti asimilacijo ali celo napredovati. Koroški Slovenci vemo danes bolj kot kdajkoli, da je beseda „samopomoč“ tisto, kar bo končno odločalo o naši usodi.

Kulturno udejstvovanje je doseglo danes stopnjo, kakor že dolgo ne. Naše osrednje kulturne organizacije in podeželska kulturna društva se zavedajo poslanstva kulture za razvoj slovenskega jezika. V tej zvezi je treba omeniti, da je vprašanje predšolske in šolske vzgoje slej ko prej eno najvažnejših vprašanj. Zato zahtevamo, da se uvede slovenščina kot vzgojni jezik v vseh javnih otroških vrtcih našega dvojezičnega ozemlja.

Obe osrednji organizaciji se zavedata povezave med nacionalnim in gospodarsko-socialnim vprašanjem in zato posvečata gospodarstvu veliko skrb. Važna za zdrav razvoj naše narodne skupnosti je seveda splošno znana tesna povezava s Slovenijo in Jugoslavijo, česar danes nihče več ne osporava, tudi ne avstrijske oblasti.

Skupščina SR Slovenije
izvršni svet
Predsednik
Ljubljana, 28. 12. 1982

Spoštovani predsednik
dr. Matevž Grilc

Ob nastopu novega leta 1983 iskreno voščim vam in Narodnemu svetu koroških Slovencev. Želim vam obilo zdravja, osebne sreče in novih delovnih uspehov.

V prihodnjem letu vam želim, da bi se Narodni svet koroških Slovencev tudi v prihodnje uspešno razvijal in deloval v prid slovenske narodne skupnosti na Koroškem, da bi se še okrepilo sodelovanje ob meji in da bi skupno prispevali k nadaljevanju prijateljskega sodelovanja med Socialistično republiko Slovenijo in zvezno deželo Koroško kot tudi med SFR Jugoslavijo in Republiko Avstrijo.

Janez Zemljarič
predsednik Izvršnega sveta Skupščine
Socialistične republike Slovenije

Dr. Pavle Apovnik je bil pred nedavnim od deželnega glavarja Wagnerja imenovan za vodjo referata za pospeševanje kulture slovenske narodne skupnosti v sklepu oddelka za kulturo Urada koroške deželne vlade. Nadalje je bil imenovan za vodjo referata za pravno svetovanje narodni skupnosti na Koroškem in zadeve varstva osebnih podatkov v sklopu Direkcije urada koroške deželne vlade.

Od Kolegija koroške deželne vlade je bil dr. P. Apovnik, ki ima tudi od l. 1976 naprej na filozofski fakulteti graške univerze lektorat za slovenski pravni in upravni jezik, imenovan za dvornega svetnika. Naše iskrene čestitke!

Iskrene čestitke veljajo tudi uradnemu živinozdravniku pri okrajnem glavarstvu Beljak ter bivšemu funkcionarju NSKS, dr. Marku Dumpelniku, ki je postal dvorni svetnik!

Inž. Kapun novi predsednik ZSZ

30. 12. 1982 je bil sklican redni občni zbor Zveze slovenskih zadrug. Če tega ne bi bilo, bi moral biti sklican izredni občni zbor, ki ga je zahtevalo 10 članov.

Tudi na tem občnem zboru je prišlo do predaje vodstva mlajšim, a že izkušenim zadružnikom. Po soglasnem ali večinskem sprejetju vseh dnevnih točk je občni zbor izvolil sledeči upravni odbor:

Predsednik: **inž. Fridl Kapun;** 1. podpredsednik: **dr. Zdravko Velik;** 2. podpredsednik: **inž. Peter Kuhar.**

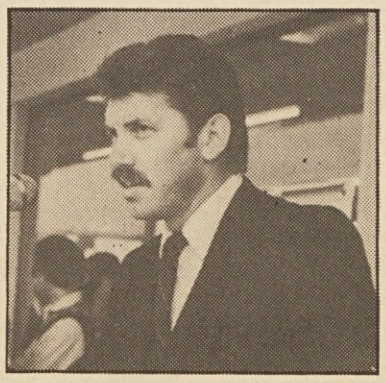

Odborniki: **dipl. inž. F. Konzilia, dipl. trg. F. Brežjak, Jože Nachbar, dr. Janko Wiegele, Janez Wutte, Alojz Gregorič, Anton Krušic, Erich Užnik, Valentin Kargl, Janko Gabriel, dr. Anton Koren in Hanzi Ogris.**

Ta odbor je bil izvoljen z več kot 80% večino glasov. Isto velja tudi za nadzorni odbor, katerega člani so: **Štefan Sienčnik, Miha Antonič, Lipej Kolenik, Janez Hudl, Johann Haderlap, Pavel Buch in Jože Piček.**

Novoizvoljeni predsednik se je zahvalil staremu odboru in poslovodjem dr. M. Zwittru in dipl. trg. A. Millonigu za opravljena dela in pozval vse k novim naporom. Tudi uredništvo NT želi novemu odboru mnogo uspehov, posebno še, ko je danes ZSZ že ustanova, ki združuje precejšnje vsote hranilnih vlog in daje mnogo kreditov in posojil in ki bo z zadrugami in s posojilnicami vred kmalu dajala kruh blizu 80 sodelavcem.

TEDNIKOV KOMENTAR

Piše
Janko Kulmesch

Kam? Kdaj? . . .

„Kam?“ — tako se je glasil naslov Tednikovega komentarja, ki ga je točno pred enim letom napisal glavni urednik Jože Wakounig. Tema: 13. Koroški kulturni dnevi. Osnovna Wakounigova izpoved: Koroški kulturni dnevi so dejansko v krizi, „po tem tiru ne bomo prišli daleč“.

Letošnji, 14. Koroški kulturni dnevi so za nami. So bili boljši od 13. KKD? Predvsem glede programa, organizacijskih priprav ter obiska?

Zdi se mi najbolj primerno, da na kratko posredujem oceno urednika celovške „Kleine Zeitung“ Horsta Ogrisa. Horst Ogris piše, da je manj zanimanja za KKD, obisk da je bil slab ter da bo treba tudi razmišljati o programu oz. izboru predavanj. V tej zvezi opozarja na ljubljanskega zgodovinarja prof. N. Šumija: leta je menil, da se takšni kulturni dnevi ne bi smeli izčrpati v predavanjih o zgodovinskih in socioloških vprašanjih (čeprav so tudi takšne razprave važne); Koroški kulturni dnevi bi se morali bolj ukvarjati z vprašanji sedanjosti ter naše slovenske bodočnosti. Tako bi lahko postali spet atraktivni — tudi za pripadnike večinskega naroda.

Tako Horst Ogris. Horsta Ogrisa poznamo tudi kot časnikarja ki ve, kaj piše v svojih poročilih in komentarjih o dogajanjih na koroškem kulturnem področju. Horst Ogris pa šteje tudi med tiste redke koroške časnikarje, ki redno, obširno ter stvarno poročajo o slovenskih. In to že nekaj let. Nespametni bi bili, posebno mi Slovenci, če ne bi hoteli slišati (oz. brati) njegovih kritičnih ter zato nič manj stvarnih komentarjev.

Njegove pripombe so upravičene. Saj tudi sami nismo prav zadovoljni s Koroškimi kulturnimi dnevi, kot so bili v zadnjih letih. Wakounigov komentar sem že omenil. Janko Zerzer, ki mu ležijo KKD zelo pri srcu, je na letošnjih kulturnih dnevih ponovno izrazil svoje nezadovoljstvo. Najbolj nazorno pa dokazujejo svoje nezadovoljstvo tisti, ki jih ni več na KKD — čeprav so bili v prvih letih močno prisotni: to so predvsem naši ljudje s podeželja.

Kam? Kam bomo prišli, če se bodo KKD odigravali po tem tiru? Gotovo ne daleč.

Pa je vendar treba tudi to poudariti: KDAJ bomo končno znali predstaviti ter dosledno uresničevati konkretni pogramski načrt, s katerim bi se morda le dalo izvesti atraktivnejše in uspešnejše Koroške kulturne dneve? Bomo drugo leto ponovili staro pesem o slabih kulturnih dnevih?

Žitara vas — občinska seja

Tik pred koncem leta je žitrajski župan še enkrat sklical sejo. Zato so odborniki zopet enkrat kritizirali, da župan sklicuje seje med prazniki, kar ni običajno. Vodja občinskega urada, Pleschounig, pač ni bil prej gotov z osnutkom proračuna za leto 1983.

Zato so najprej obravnavali ta proračun, ki predvideva za leta 1983 izdatke in dohodke v višini AS 10,982.000 in je izenačen. Vsota je za žitrajsko občino precejšnja, toda vsebuje tudi nekaj pozicij, ki so samo prehodnega značaja, tako da bi bil pravi proračun samo okoli AS 9,500.000.—.

Občina sama zbere okoli AS 2,700.000 lastnih davkov. Vse drugo pride od takoimenovane „Ertragsanteile“ od dežele in zvezne vlade. Preko AS 4,000.000 mora od tega občina plačati raznim deželnim ustanovam nazaj. Če potem pomislimo, da občina izda še za personal preko AS 3,000.000, potem ji ostane zelo malo maneverskega prostora. Zato proračun nima nobenih težišč in je nekak prepis lanskega proračuna.

Zato je EL kritizirala, da proračun ni dobro pripravljen in ni koordiniran s frakcijami. Kljub temu je bil proračun enoglasno sprejet.

Važna točka na dnevnem redu je bila prošnja podjetja IPH Holzindustrie za podaljšanje roka, ko mora ta industrija imeti zaposlenih 50 ljudi. Po pogodbi z občino bi morala imeti s 1. 1. 1983 zaposlenih najmanj 50 sodelavcev, sicer bi morala za že kupljeno in plačano zemljišče doplačati še preko milijona šilingov, ker je dobila zemljišče pač po ugodni ceni. Posebno socialistična frakcija se na frakcijskih sestankih ni mogla zediniti za pozitivno stališče in je prepustila odločitev občinskemu svetu. Kamen spotike je bilo dejstvo, da je poslovodja ob obisku žitrajskih občinskih mož v tovarni v svoji sejni sobi imel razobešeno samo sliko enega tujega državnega prezidenta, ki je že umrl in to je povzročilo precej preplaha . . . No, končno je občinski svet sklenil z večino (proti ÖVP), da se podaljšanju termina ugodi.

Nadalje je župan poročal, da mu je predsednik ZSO poslal božična in novoletna voščila. Tudi EL je v obeh deželnih jezikih zaželela županu in občinskemu svetu vse najboljše za 1983.

P. S.: Občina in EL pozivata vse penzioniste, ki imajo samo minimalno rento, da zaprosijo pri občini za takoimenovani „Heizkostenzuschuß“. Občina bo vsako prošnjo podprla in predlagala, da se izplača maksimalno AS 1000 na osebo ali prošnjo.

Svetovno prvenstvo

NAŠ TEDNIK — Lastnik (založnik) in izdajatelj: društvo „Narodni svet koroških Slovencev“.

Uredništvo: Jože Wakounig (glavni urednik), urednika: Janko Kulmesch in Franc Wakounig; Viktringer Ring 26, 9020 Celovec.

Tisk: Mohorjeva/Hermagoras, Viktringer Ring 26, 9020 Celovec.

NAŠ TEDNIK izhaja vsak četrtek, naroča se na naslov: „Naš tednik“, Viktringer Ring 26, 9020 Celovec. Telefon uredništva, oglasnega oddelka in uprave: (0 42 22) 51 25 28. Naš zastopnik za Jugoslavijo ADIT-DZS, Gradišče 10, 61000 Ljubljana, tel. 22 30 23.

Tri veje Mohorjeve: celovška, celjska in goriška

Izvlečki predavanja dvor. svet. dr. V. Inzka na srečanju slovenskih izobražencev v Tinjah

Na srečanju slovenskih izobražencev v Domu Katoliške prosvete v Tinjah, dne 3. januarja 1983, je obdelal dr. Valentin Inzko temo „Slomšek in Koroška“. Slomškov pomen za duhovni razvoj slovenskega naroda je prikazal na primeru naše najpomembnejše versko-kulturne ustanove: Družbe sv. Mohorja. Iz predavanja objavljamo poglavje, v katerem je obdelal predavatelj poslanstvo vseh treh vej: celovške, celjske in goriške Mohorjeve družbe.

Uredništvo

Zaradi mejnih bojev na Koroškem se je morala Mohorjeva preseliti l. 1919 v Prevalje, l. 1927 pa v Celje. Res je, da smo bili koroški Slovenci po plebiscitu brez kulturne ustanove, ki bi tiskala in pošiljala med Slovence, kateri so ostali v okviru Avstrije, vsakoletni knjižni dar. Je pa veliko vprašanje, kakšne možnosti za tovrstno delovanje bi imela Mohorjeva takoj po plebiscitu, ko je bilo ozračje v deželi skrajno zastrupljeno, število njenih udov spričo novih mej majhno. Kakšni so stroški ob majhnih nakladah, vemo. Razpečavanje knjig v Slovenijo bi bilo v novih okoliščinah skrajno težavno. Poleg tega ne pozabimo, da so postale z ustanovitvijo ljubljanske univerze l. 1918 in z izgraditvijo slovenskega šolstva v vseh njegovih strukturah zahteve do slovenskih knjižnih ustanov zahtevnejše. Šolstvo na Koroškem pa je bilo utrakvistično in še to deloma le na papirju. Poleg tega se je precejšnje število slovenske inteligence preselilo iz političnih vzrokov v Slovenijo. Sodelavcev za tako odgovorno delo, kot bi ga morala vršiti Mohorjeva v Celovcu, ne bi bilo. Tako smo sprejemali koroški Slovenci letni knjižni dar med obema vojnama iz Slovenije, celjska Mohorjeva družba pa se je mogla v jezikovno in kulturno enotnem prostoru povzpeti do novih podvigov.

Po letu 1945 se je znašel slovenski narod v čisto novih družbeno-političnih razmerah. Delovanje Cerkve se je omejilo na cerkveni prostor. Možnosti, da bi mogla delovati v javnosti, ni bilo. V teh težavnih okoliščinah se je približal Mohorjevi družbi Prežihov Voranc in se zanjo zavzel pri političnih oblasteh, da je mogla ponovno začeti s svojim delovanjem. Podprl pa je poživitev Mohorjeve s sledečo utemeljitvijo: Družba nas je učila brati. Ena njenih največjih zaslug je, da se je naše ljudstvo v polstoletju razvilo iz nepismene množice v narod, ki je bil po malenkostnem številu nepismenih med najomikanejšimi narodi na svetu.

Za leto 1946 je izdala Mohorjeva družba v Celju svoj prvi povojni redni knjižni dar in dosegla nepričakovano število 70.000 udov. Pri ohranjevanju verske in versko-kulturne zavesti je vršila Mohorjeva družba v novih družbeno-političnih razmerah po drugi svetovni vojni nadvse važno poslanstvo. Ako bi bil njen sedež izven Jugoslavije, bi tega svojega poslanstva v Sloveniji gotovo ne mogla vršiti.

Visoko število Slovencev je ostalo po razpadu Avstro-Ogrske pod Italijo. Kako globoko je segala Italija v slovensko ozemlje, je razvidno iz tega, da je potekala italijansko-jugoslovanska meja med Postojno in Planino. Pod silo razmer je začela delovati l. 1924 Goriška Mohorjeva družba. Nadškof Frančišek Sedej je z odlokom dne 17. novembra 1923 ustanovil Družbo sv. Mohorja s sedežem v Gorici kot cerkveno bratovščino z namenom „vzgajati slovensko ljudstvo, bivajoče v Italiji, po načelih katoliške prosvete, pospeševati v njem versko in nravno življenje, sploh ohraniti in širiti v njem katoliško vero“. Medtem, ko so koroški Slovenci mogli med obema vojnama sprejemati vsakoletni knjižni dar celjske Mohorjeve, Slovencem v Italiji fašizem tega ni dovolil. Tako je nadaljevala Goriška Mohorjeva družba izročilo Slomškove vseslovenske Mohorjeve družbe. Predlog za ustanovitev samostojne Goriške Mohorjeve družbe je iznesel duhovnik in slovenski poslanec v Rimu Virgilij Šček. Dr. Anton Kacin je zapisal v zvezi z ustanovitvijo Mohorjeve: „Misel, naj se v Gorici ustanovi družba, povezana z Mohorjevim imenom in tradicijo, je bila zelo posrečena in plodovita. Veliko in trajno učinkujoče kulturno delo je opravil, kdor jo je sprožil.“

Mohorjeva družba je imela že prvo leto 13.000 udov, ki je naraslo kmalu na 20.000. Že prvo leto je razposlala med ljudi 52.000 knjig, l. 1927 že 107.000 Kljub fašističnemu pritisku, ki je plenil koledarje in zapiral sodelavce, je uspešno opravljala svoje delo. Ko je po drugi svetovni vojni zavladala svoboda, je Goriška Mohorjeva nadaljevala svoje poslanstvo med Slovenci na Primorskem, v Slovenski Benečiji in v Kanalski dolini. Kot celovška Mohorjeva, tako je tudi Goriška Mohorjeva družba zelo pozorno spremljala življenje slovenskih izseljencev, predvsem Slovencev v Argentini, kamor so šli za kruhom številni primorski Slovenci. Prispevala je svoj delež k ohranitvi slovenstva med izseljenci v svetu.

Mohorjeva družba je torej versko-kulturna ustanova, ki ima vsepovsod, kjer živijo Slovenci, svoje ude in poverjenike: v Sloveniji, v zamejstvu in zdomstvu. Vse mohorjane povezuje Slomškova duhovna oporoka: „Sveta vera bodi nam luč, materina beseda pa ključ do zveličavne narodove omike!“ V težnji po dosegi teh plemenitih ciljev je v zadnjih 130 letih dosegala z božjo pomočjo in priprošnjami Antona Martina Slomška bogate sadove v službi Cerkve in slovenskega naroda. Z izdajanjem dobrih knjig je pomagala ohranjati med Slovenci verske, nravne in kulturne vrednote. Razmere so se v zadnjih desetletjih v marsičem močno spremenile. A tudi v današnjih spremenjenih razmerah si skuša Mohorjeva ohraniti nespremenjeno, kar spada k njenemu bistvu namreč: poglabljati verske in narodne vrednote.

Novoizvoljeni osrednji tajnik Narodnega sveta koroških Slovencev:

»Za živ kontakt s človekom«

Pogovarjali smo se s Francem Wedenigom

Naš tednik: Na zadnjem občnem zboru NSKS je bil Franc Wedenig izvoljen v predsedstvo, ki ga je nato izvolilo za novega osrednjega tajnika Narodnega sveta. Bi se lahko članom NSKS oz. našim bralcem bližje predstavil?

Franc Wedenig: **Mislim, da je večina bralcev moje ime že zabeležila, saj delujem že nekaj let v slovenskih organizacijah. Leta 1974 sem nastopil službo vodje biroja Kluba slovenskih občinskih odbornikov in jo vršil do leta 1979, nakar me je Narodni svet namestil kot poslovodečega tajnika, pristojnega za notranjeorganizacijsko delo. Sicer pa lahko rečem, da sem se bavil z narodnopolitičnimi vprašanji že v študentskih letih, posebno v okviru KDZ. Sodelovanje pri KDZ je odločilno vplivalo na mojo odločitev glede nadaljne politične ter poklicne poti.**

S Francem Wedenigom se je pogovarjal Janko Kulmesch

Naš tednik: Kako to misliš?

Franc Wedenig: **Že kot sourednik glasila KDZ „Problemov" sem se skupno z drugimi sotrudniki, kot npr. dr. Grilcem, F. Waraschem, Theodorom Domejem, z zdaj že rajnim P. Pernjakom idr., zelo konkretno ukvarjal s položajem koroških Slovencev. Tako smo se leta 1970 aktivno vključili v volilni boj samostojnih slovenskih list pri občinskih volitvah. Po zelo uspešnih občinskih volitvah leta 1973 za naše samostojne liste je bilo za Klub slovenskih občinskih odbornikov jasno, da potrebuje glavnopoklicnega strokovnega sodelavca. Tako sem postal vodja klubskega biroja.**

Naš tednik: Kakšne so bile tvoje naloge?

Franc Wedenig: **Svoje delo sem opravljal na podlagi koncepta, ki sem ga prej obrazložil na posebnem seminarju občinskih odbornikov. V ospredju tega koncepta je bilo oskrbovanje občinskih odbornikov glede potreb v zvezi z njihovim političnim delom. Sem spada v glavnem posredovanje strokovnih informacij odbornikom in informiranje javnosti o delu posameznih samostojnih list ter odbornikov. To je seveda mdr. zahtevalo, da sem se osebno udeležil kolikor je bilo le možno frakcijskih in občinskih sej. Ker se je Klub slovenskih občinskih odbornikov leta 1975 odločil za podporo kandidature KEL, sem prevzel soodgovornost za pripravo in izvedbo volilnega boja, enako tudi pri občinskih volitvah leta 1974, kmečkozborskih volitvah leta 1976 in pri deželnozborskih volitvah l. 1979. Rad bi pa še to omenil: narodnopolitična nuja je leta 1976 narekovala bojkot štetja in s tem koncentrirano delo vseh v slovenskih organizacijah zaposlenih oseb v dosego tega cilja. Moja tozadevna angažiranost pa je seveda ovirala delo v Klubu občinskih odbornikov.**

Naš tednik: Zakaj si se nato odločil za delo v okviru osrednjega tajništva NSKS?

Franc Wedenig: **Organizacijsko delo kot takšno me je že vedno zanimalo in sem videl pri osrednji slovenski politični organizaciji, kot je to Narodni svet, v to smer še več potreb in možnosti. Kot je znano, je Filip Warasch leta 1979 odložil funkcijo osrednjega tajnika, občni zbor Narodnega sveta na Radišah (leta 1979) pa je sklenil delitev funkcije osrednjega tajnika v funkcijo političnega tajnika, ki ga izvoli občni zbor, ter v funkcijo poslovodečega tajnika. Tedaj je postal politični tajnik Jože Wakounig, za poslovodečega tjanika pa je predsedstvo določilo mene. Svojo vlogo kot poslovodeči tajnik sem videl predvsem v tem, da vodim administrativno delo, ki pač navadno ni senzacionalno in za marsikoga najbrž tudi nevidno, pa kljub temu zelo važno za vse politične dejavnosti. Pri tem delu sem moral dostikrat ugotoviti, da so bili marsikateri sklepi sprejeti, ne da bi se dovolj upoštevale dejanske možnosti realizacije. Mislim tu predvsem na razpoložljivost zadostnega števila strokovno kvalificiranih sodelavcev na najrazličnejših področjih narodnopolitičnega dela.**

Naš tednik: V zadnjem tednu te je novo predsedstvo izvolilo za osrednjega tajnika, hkrati je padla delitev funkcije osrednjega tajnika. Torej se boš moral v naslednji periodi predvsem posvetiti političnim nalogam osrednjega tajnika?

Franc Wedenig: **Praksa je pokazala, da ta delitev ni bila posrečena. Mislim namreč, da mora imeti osrednji tajnik čas in možnosti, da dnevno spremlja politična dogajanja, kar pomeni, da mora biti stalno v stiku s ljudmi in ustanovami, biti na tekočem glede strokovnih in političnih informacij, če hoče vršiti vlogo tolmača hotenj in stališč ljudi in organizacije, katere zastopnik je. Svojo dolžnost vidim v tem, da na podlagi informacij, predlogov, sklepov in pobud, ki jih dobivam iz dnevnega organizacijskega dela, posredujem javnosti mnenje in stališče naših ljudi in naše organizacije k aktualnim vprašanjem. Osrednji tajnik ima po mojem skrbeti za to, da je organizacija v interesu ljudi, ki jih zastopa, v družbenem in političnem življenju našega ožjega in širšega prostora presentna. Brez dvoma zelo velikega političnega pomena je po mojem tudi posredovalna in povezovalna funkcija osrednjega tajnika. Kratko rečeno: osrednji tajnik se mora zavzemati za uveljavitev interesov baze v posameznih organih organizacije, obratno pa skrbeti za izvršitev sprejetih sklepov in dogovorov. Kot osrednji tajnik sem na razpolago ne le vsem članom organizacije, marveč vsem rojakinjam in rojakom, ki pričakujejo od Narodnega sveta koroških Slovencev potrebno pomoč.**

Naš tednik: Katere zadeve je treba zdaj ob začetku tvojega delovanja kot osrednji tajnik NSKS nujno reševati?

Franc Wedenig: **Nujnih zadev je zelo veliko. Zaradi omejenosti naših moči se moremo lotiti rešitve le nekaterih. Posebno moramo ostati dosledni glede zahtev in prioritet, ki smo jih že postavili tako v odnosu do vlade kakor tudi v lastnem organizacijskem delu. Naša skrb mora biti, da se močneje zavzemamo za enakopravno upoštevanje našega jezika pri vzgoji in izobraževanju naših otrok ter naše mladine in v javnosti.**

Nujno je, da kot organizacija še bolj ojačimo povezanost med bazo in tako imenovano „centralo" v Celovcu. Samo tako bodo ideje in želje oziroma zahteve naših ljudi v delu naše organizacije hitreje in primerneje prišle do izraza. Mislim, da še premalo upoštevamo interese ljudi, predvsem v rožanskih in ziljskih področjih. Treba bo tudi končno izpeljati to, kar že pravila NSKS predvidevajo: skrb za članstvo in postavitev pokrajinskih tajnikov. Ne gre tu za pristop zaradi formalnosti, marveč za živ kontakt s človekom na podeželju in ljudje to navadno, kakor naše dosedanje izkušnje dokazujejo, zelo pozdravljajo.

Slovensko prosvetno društvo Jepa-Baško jezero v Ločah zopet vabi na 1. ljudski tek za Rožanski pokal. Ljudski tek na smučeh za Rožanski pokal je predlanskim in lani privabil in navdušil športnike, tako domače, kot tudi športnike večinskega naroda.

S to prireditvijo so slovenska društva uspela nagovoriti tudi odlične koroške tekače. Rožanski pokal je v njih terminskem koledarju, kot drugi teki na smučeh, ki jih prirejajo društva oz. organizacije večinskega naroda. Servis, tako pravijo nekateri znani koroški tekači, je pri ljudskem teku za Rožanski pokal boljši, kot pri bolj znanih tovrstnih prireditvah.

Kako in kdo lahko dobi Rožanski pokal?

- Vsak, ki sodeluje pri ljudskih tekih za Rožanski pokal. Skupno jih bo kot doslej 4:

1. ljudski tek v Ločah — 9. 1. 1983
2. ljudski tek v Bilčovsu — 30. 1. 1983
3. ljudski tek v Selah — 20. 2. 1983
4. ljudski tek v Podnu — 6. 3. 1983

- Rožanski pokal lahko dobi vsak, ki tekmuje na dolgi progi (v Ločah 12 km). Starostne skupine ostanejo kot doslej. Letos pa bodo člani kadrov (pravi tekmovalci) tekmovali v svoji skupini sami med sabo.
- Vsak, ki hoče dobiti Rožanski pokal mora sodelovati vsaj pri treh ljudskih tekih, sicer pokala ne more dobiti. Za končni rezultat pa štejejo vsi štirje teki.
  Pri tekmovanju za „rožansko trofejo" Vam želimo obilo uspeha in mnogo zadovoljstva!
- Rožanski pokal dobita najboljša ženska tekmovalka in najboljši moški. Po vsakem teku pa prejme vsak udeleženec ljudskega teka priznanje Našega tednika.

PRIREDITVE

OBVESTILO

Slovensko planinsko društvo Celovec obvešča, da je slovenska planinska postojanka — „Koča nad Arihovo pečjo“ na Bleščeči od decembra do konca aprila odprta samo ob nedeljah in praznikih. (v ostalih mesecih pa kot po navadi tudi ob sobotah).
Člani Slovenskega prosvetnega društva imajo seveda možnost tudi med tednom, ko ni dežuranja, obiskati oz. uporabljati kočo. Ključi se dobijo pri gospodarju koče Tončiju Korenu v Št. Jakobu v Rožu. (tel.: 04253/8119).

CELOVEC

32. SLOVENSKI PLES
Prireditelj: Slovenska prosvetna zveza v Celovcu
Kraj: v prostorih Delavske zbornice v Celovcu
Čas: sobota, 8. januarja 1983, ob 20. uri
Večerna slovesnost in zabava naj nas združita vse iz Podjune, Roža in Zile. Za ples bosta igrala „Alpski kvintet“ s pevcema Ivanka Kraševec in Janko Roprat ter ansambel „Novi kvik“.

SELE-ZGORNJI KOT

TURNI SMUK Z OSELCE ZA KARAVANŠKEGA MEDVEDA
Prireditelj: Planinsko društvo Celovec
Kraj: z Oselce, Zgornji Kot
Čas: nedelja, 9. januarja, ob 10. uri

PLIBERK

Mladinska igra „HURA SONCU IN DEŽJU“
Prireditelj: KDZ-klub Blato
Kraj: dvorana pri Schwarzlnu v Pliberku
Čas: sobota, 8. 1. 1983, ob 15. uri
Gostuje „Oder mladje“ KDZ iz Celovca

OBIRSKO

POJEDINA SVINJSKE GLAVE
Prireditelj: Alpski klub Obir
Kraj: pri Sriencu na Obirskem
Čas: sobota, 15. 1. 1983, ob 19. uri
Za ples in zabavo igra St. Ulricher Trio.
Vstopnina: predprodaja: 30.—; večerna blagajna: 40.—

BILČOVS

Mladinska igra „HURA SONCU IN DEŽJU“
Prireditelj: SPD „Bilka“ v Bilčovsu
Kraj: pri Miklavžu v Bilčovsu
Čas: sobota, 8. 1. 1983, ob 19. uri
Gostuje „Oder mladje“ KDZ iz Celovca.

KAZAZE

Mladinska igra „HURA SONCU IN DEŽJU“
Prireditelj: katoliška mladina Kazaze
Kraj: pri Ilgu v Kazazah
Čas: nedelja, 9. 1. 1983, ob 10. uri
Gostuje „Oder mladje“ KDZ iz Celovca

SVEČE

Mladinska igra „HURA SONCU IN DEŽJU“
Prireditelj: SPD „Kočna“ v Svečah
Kraj: pri Adamu v Svečah
Čas: nedelja, 9. 1. 1983, ob 18. uri
Gostuje „Oder mladje“ KDZ iz Celovca.

VOGRČE

KONCERT SAKRALNIH PESMI
Prireditelj: farna mladina v Vogrčah
Kraj: farna cerkev v Vogrčah
Čas: nedelja, 9. 1. 1983, ob 14.30
Nastopa MePZ Jakob Petelin Gallus.

ŠT. JAKOB

SPD Rož in Kat. prosveta vabina na predavanje:
„Die Österreicher auf der Suche nach ihrer nationalen Identität“
Dr. Kurt Skalnik (tajnik Zveznega predsednika)
Čas: v petek, 14. januarja 1983, ob 19.30
Kraj: Farni dom v Št. Jakobu v Rožu

Libuče — Šmarjeta

Tudi naši Matjaževci so imeli svojo božičnico in sicer pri Bromanu na Šmarjeti. Ob tej priliki je predsednik MPZ „Kralj Matjaž“ dr. Matevž Grilc izročil pevovodju Hansu Košutniku majhno božično darilo v priznanje za zborovsko delo. Vreme na ta dan ni bilo najlepše, kljub temu se je večina Matjaževcev upala k Bromanu. Ob domači pečenki ter pijači so se „popravhali“, nasmejali ter zapeli.

Precej Matjaževcev se je udeležilo tudi koncerta Slovenskega okteta, ki je bil zadnji petek v celovškem Domu glasbe. Ljubljanski pevci so nas libuške pevce zares navdušili in gotovo si je naš pevovodja Hanes na tihem mislil: „Ne bi bilo burno, če bi tudi mi znali tako zapeti.“

Pa še to: naš pevski zbor bo imel 30. 1. svoj občni zbor. Člani in prijatelji Matjaževcev so prav prisrčno vabljeni.

Galicija

Ne spominjamo se v Galiciji, da bi kdaj na božični praznik imeli pogreb. Tokrat pa je bilo tako. Poslovili smo se od Rožarjeve matere Alojzije Luschnig. V osemdesetem letu starosti je po daljši bolezni odšla od nas. Doma pri Žumru v Kočuhi v šmarješki fari se je z 21 leti poročila z (sedaj že dobrih sedem let rajnim) Jožefom Luschnigom, ki je po svojem stricu podedoval Rožarjevo kmetijo v Galiciji. Skupno z njim se je trudila, da bi ohranila družino v zvestobi Bogu in narodu. Ravno radi tega je morala tudi dosti prestati. Na splošno je Rožarjeva družina vseskoz znana zaradi svoje gostoljubnosti do vseh. Posebno pa je treba omeniti, da je rajna Rožarjeva mati bila kakor duhovniška mati, kakor je na to opozoril v govoru domači župnik. Več duhovnikov je bilo pri Rožarju kot doma. Ne samo, da jih je rajna mati neštetokrat pogostila pri domači mizi, v času, ko je župnišče bilo zasedeno, je takratni dušni pastir tudi stanoval pri Rožarju.

V današnjih razmerah je tudi razveseljivo, da je mlada gospodinja rajno mater v letih njenega bolehanja in posebno v zadnjih mesecih težke bolezni s tako ljubeznijo in požrtvovalnostjo skrbela. Tudi obe hčerki sta v tem času skoraj vsak prosti čas uporabile, da sta prišle na dom in skrbele za mater.

Priključujemo se Rožarjevi družini in vsem sorodnikom v molitvi za rajno mater in vemo, da bo Rožarjeva hiša kakor dosedaj tudi za naprej gostoljubna in zvesta Bogu in narodu.

Jožef Urank

BOROVLJE

Mladinska igra HURA SONCU IN DEŽJU
Prireditelj: SPD v Borovljah
Kraj: župnišče v Borovljah
Čas: četrtek, 13. 1. 1983, ob 15. uri
Gostuje Oder mladje Koroške dijaške zveze iz Celovca.

RADIŠE

Igra MLADOST PRED SODIŠČEM
Prireditelj: SPD na Radišah
Kraj: kulturni dom na Radišah
Čas: nedelja, 9. 1. 1983, ob 14.30 uri
Gostuje dramska skupina SPD „Zarja“ iz Železne Kaple.

BILČOVS

REDNI OBČNI ZBOR
Prireditelj: SPD „Bilka“ v Bilčovsu
Kraj: pri Miklavžu v Bilčovsu
Čas: petek, 7. 1. 1983, ob 19.30 uri

BILČOVS

DOMAČE ŠEGE IN NAVADE V ZIMSKEM ČASU
Prireditelj: SPD „Bilka“ v Bilčovsu
Kraj: pri Miklavžu v Bilčovsu
Čas: petek, 14. 1. 1983, ob 20. uri
Predava dv. sv. dr. Pavle Zablatnik

France Godec v galeriji Tinje

Obiskoval je slikarsko-kiparsko šolo v Ljubljani in Umetniško akademijo v Zagrebu. V osebnih stikih z Jakopičem, Jamo, Veselom in Slapernikom, znanimi slovenskimi ekspresionisti, si je ustvaril svoje lastne poglede na svet. Godec je eden izmed zadnjih slikarjev, ki še slikajo na prostem, pri polni dnevni svetlobi. Njegova najljubša tehnika je oljna, slika predvsem v gvašu. Od leta 1937 do danes je imel prek sto razstav v raznih krajih domovine kakor tudi v Indiji, ZRN, ZDA in na Danskem.

Razstava gvašev v Tinjski galeriji predstavlja posebnost, saj nobena teh slik še ni bila razstavljena v javnosti. Izbor slik je nastal v letu 1969 in prikazuje pretežno religiozne motive, kar je plod umetnikovega notranjega razglabljanja in sanjarjenja.

Na prvi pogled nam ponujajo gvaši pravo barvno razkošje polno gostega barvnega tkiva, zdrobljenih in nemirnih potez slikarskega čopiča. Za tem barvnim tkivom pa se skrivajo figure, ki so napol zabrisane in zgolj shematiziran zaris. Zdi se nam, kakor da lebdi skica pred nedoločnim, toda posebno barvno bogatim ozadjem.

Gvaši Franceta Godca ustvarjajo s svojo religioznostjo, s svojim mirom in s posebno barvitostjo ozračje polno adventnega hrepenenja in božične radosti.

Slike so razstavljene in naprodaj do 13. januarja 1983.

Mihael Vrbinc

Lipa nad Vrbo

Marljive, globoko verne žene z Lipe nad Vrbo so pripravile božični bazar: videli smo lepa in skrbno pripravljena ročna dela, jaslice, slamnate zvezdice in druge stvari, ki pač ne smejo manjkati pri božičnem bazarju. Tega bazarja se je poslužilo ogromno Lipljanov in del dobljenega izkupička so žene uporabile za nakup toplih podlag za cerkvene klopi ter za sesalnik za prah, s katerim odslej lahko čistijo cerkev.

Radiše

Domači pevci hodijo po stari navadi za novo leto od hiše do hiše, kjer pojejo novoletno koledniško pesem. Tako je bilo tudi letos. Ob tej priliki voščijo pevci članom družine srečno, zdravo in zadovoljstva polno novo leto. Zapojejo jim pa ne samo koledniške pesmi, temveč dodajo tudi kakšno domačo slovensko pesem. V zadnji hiši je nato domača pojedina.

V teh dneh se vrši tudi koledovanje Treh kraljev; radiški trije kralji pojejo že 40 let pesem, ki jo je prinesel iz Št. Pavla v Zilski dolini k nam na sončne Radiše sedanji župnik Ludvik Jank. V tej zvezi bi radi zapisali, da bi bilo prav, če bi se te stare koledniške pesmi obnovile, zapisale in se ohranile poznejšim rodovom.

Kotmara vas

Dnevno se vozi, tako z osebnimi vozili kakor tudi s poštnimi avtobusi, precejšnje število kotmirških občanov v Celovec bodisi na delo bodisi v šole. Na cestnih odsekih med Šentkandolfom in Kotmaro vasjo pa v Trabesinjah med avtobusno postajo in odcepom poti proti Stranjam zlasti v jutranjih in večernih urah močno poveča nevarnost za pešce. Zato je Jože Wakounig v imenu EL Kotmara vas pri zadnji seji, ki je bila v sredo, 29. decembra 1982, vložil pismeni predlog, da bi se na omenjenih odsekih napravil pločnik ali vsaj pot za pešce.

Glavna točka sje je bil proračun za leto 1983. Čeprav je denarja vedno manj, je kljub temu uspelo, napraviti za leto 1983 izenačen proračun, Redni proračun znaša v dohodkih in izdatkih 11,512.000.— šilingov, izredni pa 11,042.800.—, skupno torej 22,554.800.— šilingov. Glavni točki izrednega proračuna sta razširitev vodovodnega omrežja (8,390.300.— šilingov) in izboljšanje občinskih poti (2,500.000.— šil. za poti v Stranjah).

Občinski odbor je tudi odobril spremembo prostorskega načrta. Vodja občinskega urada Josef Hallegger je dobil naslov „Oberamtsrat“ (najvišji možni v občinski upravi). Župan Josef Struger se je tudi zahvalil dolgoletnemu občinskemu nastavljencu Valentinu Moswitzerju (na občini je delal od leta 1946 naprej), ki je odšel s koncem leta 1982 v pokoj, za vestno delo.

Za zaključek so izrekli župan in vodje vseh štirih občinskih frakcij besede zahvale za sodelovanje v preteklem letu in želeli vse najboljše v novem letu.

Lipa nad Vrbo

Na Štefanovo nedeljo je krški škof Egon Kapellari bil neuradno na Lipi nad Vrbo, ker so tam pridne roke obnovile staro mežnarijo in jo preuredile v farni dom. Škofa je pozdravil tudi župan občine mag. Urban Petritsch. Škof je popoldne prisostvoval dvojezični maši, ki jo je daroval pater Jakob, oblikovali pa so jo pevci iz Rožeka pod vodstvom Gertije Valentinič. S tem v zvezi velja zahvala predvsem patru Jakobu, ki je imel glavno skrb za renoviranje. Želimo mu v novem letu obilo zdravja ter božjega blagoslova.

Novi farni dom naj bi služil predvsem srečavanju farne mladine. Dokaz, da je ta farni dom že zaživel, pa je prvo predavanje domačega bogoslovca Pepeja Markowitza: predaval je z diapozitivi o življenju v salzburškem bogoslovju.

ČESTITAMO

Francu Gasserju, ml. in Ingridi Köfer se je rodil sin, ki ga bosta krstila na ime Fabijan Franc. Čestitamo!

*

Lipi Wrulich, Zgornje Rute na Radišah, je obhajala svojo 50-letnico. Čestitamo!

*

Jože Müller, Slanjakov oče iz Št. Janža, je praznoval svojo 60-letnico. Čestitamo!

*

Neži Markun iz Kort je praznovala svoj 80. rojstni dan. Čestitamo!

*

Štefani Prasenc je obhajala svoj 50. rojstni dan. Čestitamo!

Pred kratkim je praznoval Srienčev oče Štefan Kušej na Blatu pri Pliberku svoj god in 55. rojstni dan.
Želimo mu v novem letu obilo zdravja, veselja in pevskega zadoščenja.

*

Na novega leta dan je praznovala Kovačeva mati Marija Kužnik na Blatu pri Pliberku svoj 80. rojstni dan. K temu visokemu jubileju najboljše želje.

Zali in Rudiju Wrulich se je rodila hčerkica, ki jo bosta krstila na ime Verena. Čestitamo!

*

Pred nedavnim je praznovala Kanovcava mama, Marija Einspieler iz Dobajn pri Hodišah svojo 80-letnico. Čestitamo!

V leto 1983

(Nadaljevanje s 1. strani)

smela biti idejno jasno opredeljena, če je že „resnici na ljubo“ treba priznati njej obstoj. Ali s tem hoče trditi, da njegova kulturna organizacija idejno ni jasno opredeljena? Ali pa je to le taktika neke znane dialektike, ki argumentira po vzorcu „Primite tatu!“? Seveda pa je tudi tako, da v svoji ideologiji zamreženi pač vidi le zamreženost tistega, ki je zunaj mreže. Kakšna nesreča vendar za naš narod, „da obstajata dve administraciji prav zaradi tega, ker se ena izmed obeh kulturnih organizacij ne odreče jasni svetovnonazorski opredelitvi . . .“

Krščanska kulturna zveza se je na take in podobne očitke v teku treh desetletij že skoraj navadila. Res ni ji vseeno, da jih mora vedno spet slišati. Vendar se po njih doslej ni dala zbegati in se tudi v bodoče ne bo. Zavedajoč se pravilnosti svoje poti bo tudi naprej vršila svoje poslanstvo in izpolnjevala svojo dolžnost do naše narodne kulture v vseh njenih zvrsteh.

Lovro Kaselj, predsednik KKZ

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega nepozabljenega ljubega sina, brata, svaka in strica

Francija Žužka

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in profesorjem Slovenske gimnazije za izražena sožalja, za podarjene vence in cvetje, za cerkvene darove ter vsem, ki ste ga v tako velikem številu spremili na zadnji poti.

Prisrčen Bog plačaj domačemu župniku gospodu Mihorju za vodstvo pogreba in sv. mašo, gospodu dvornemu svétniku dr. Zablatniku za uvodne besede ter za pogrebni obred, gospodu višjemu študijskemu svétniku dr. Polancu za ganljiv poslovilni govor v cerkvi, gospodu višjemu študijskemu svétniku dr. Čegovniku za poslovilne besede ob odprtem grobu in vsej številni duhovščini.

Posebna zahvala prof. Messnerju ter sošolcu dipl. inž. Ogrisu za posmrtne obgrobne govore, pevskemu zboru slovenskih študentov iz Gradca pod vodstvom mag. Schusterja za žalostinke ter domačemu zboru za ubrano ljudsko petje pri cerkvenem obredu.

družina Žužek
Celovec, dne 30. 12. 1982 — in družina Hambrusch-Žužek

Poslovili smo se od Francija Žužka

Ogromno prijateljev, znancev, sošolcev in veliko profesorjev Slovenske gimnazije se je v četrtek, 30. decembra na kotmirškem pokopališču poslovilo od Francija Žužka, študenta glasbe. Po težki možganski operaciji v dunajski bolnici se ni več zbudil in je po nekaj tednih kome prav na božič odšel v večnost. Pred mrtvaško vežo so mu njegovi prijatelji iz graških študentskih let pod vodstvom Aleša Schusterja zapeli Gallusov „Ecce homo“ in selsko narodno „Mati božja“. Franci Žužek je bil ustanovni član Kluba slovenskih študentov v Gradcu, kjer je študiral medicino. Hudi glavobol — zaradi okvare ožilja v možganih — pa mu je onemogočil zaključenje tega študija. Posvetil se je nato glasbi, z njo se je že vseskozi vestno in temeljito ukvarjal in letos januarja bi ta študij zaključil. Na Koroškem smo ga že pričakovali, a smrtna kosa je prerezala nit mladega življenja.

Pogrebne obrede so opravili domači župnik Maks Mihor, bivši ravnatelj Slovenske gimnazije dr. Pavle Zablatnik, prof. dr. Stanko Čegovnik, profesor verouka na gimnaziji dr. Janko Polanc, Rudi Safran in Dušan Česen. Skupaj s starši, sestro in prizadetimi pa je verna množica v polni cerkvi prenašala žalost.

Od mrtvašnice v cerkev in nato h grobu so sošolci iz gimnazijskih let nesli krsto. Ob odprtem grobu se je dr. Stanko Čegovnik, ki je spregovoril namesto obolelega ravnatelja, poslovil od rajnega v imenu gimnazije, njenih profesorjev in dijakov, dipl. inž. Kristijan Ogris v imenu sošolcev, prof. Messner mu je posvetil poslovilne besede in graški zbor je pel tudi na grobu. V vseh je ostala žalostna in bolestna zavest, da je odšel mlad človek, ki bi ga na Koroškem pa še kako potrebovali.

Naj v miru počiva, staršem, sestri in vsem prizadetim pa velja naše iskreno sožalje.

Ogromno prijateljev, znancev in sošolcev ga je spremilo na kotmirško pokopališče.

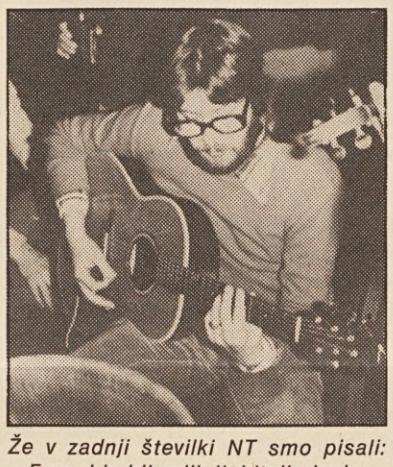

Že v zadnji številki NT smo pisali: Franci je bil velik ljubitelj glasbe

Bilčovs

Po krajši bolezni je preteklo nedeljo umrl v 75 letu starosti Štefan Schellander p. d. Lapuš iz Zgornje vesce pri Bilčovsu. Rajnega Lapušovega očeta je v četrtek, 30. decembra spremila lepa množica ljudi na novo bilčovško pokopališče, kjer je domači moški pevski zbor pod vodstvom Joška Boštjančiča zapel v slovo pretresljive žalostinke.

Pogrebne obrede je vodil domači dekan Leopold Kassl. Rajnega Lapušovega očeta bomo ohranili v častnem spominu, domačinom pa izrekamo iskreno sožalje.

Bilčovs

Prvi otrok v novem letu se je tokrat rodil v Bilčovsu, točneje na Potoku pri babici Tereziji Valentinitsch. Srečnim staršem Ani in Hanziju Reichmann iz Želuč, ki sta oba aktivna pri domačemu društvu, se je rodil sin Štefan. Uredništvo Našega tednika iskreno čestita k temu veselemu dogodku!

GOST v NAŠEM TEDNIKU

Tonči Haderlap: Lovec z dušo in telesom

Dom naš zapuščen stal je sam
brez oken, brez vrat in pohištva.
Kašča — nekdaj polna — prazna,
brez kruha, masti in žita.

V hlevu nič živega:
ne krav, ne svinj, niti muhe,
še podgane in miši so šle
od hiše.

To je le utrinek iz pesmi „Leta 1945 nazaj domov“ iz pesniške zbirke „Pesmi“ Tončija Haderlapa. Zbirko sta predstavila avtor in Klub prijateljev lova lani decembra v Tinjah.

Tonči Haderlap se je prav na miklavževo leta 1930 rodil v Lepeni. Tam v Železni Kapli je do leta 1943 obiskoval šolo. Tisto leto so mu odgnali mater v KZ Ravensbrück, oče je ušel v partizane in edina pot v svobodo je bila pot v partizane. Kot kurir je pričakal 8. maja 1945 v Železni Kapli konec vojne. Vključil se je v prosvetno delo pri „Zarji“, pel in igral je, da ga Kapelčani še danes pomnijo.

Naš tednik: Od kdaj ste gozdar?

Haderlap: **Poklic gozdarja me je zmeraj veselil, a po vojni ni bilo možnosti tozadevnega šolanja. Zato sem nekaj časa delal v rebrški tovarni, nato kot drvar pri Thurnu in pozneje pri Bolteju. Že tu pa sem v tečajih naredil državni izpit za lovca, pozneje pa še za gozdarja. Ker doma ni bilo ustreznega dela, sem s trebuhom za kruhom šel v sveti in prišel v Gradiše pri Trgu. Tu sem že od leta 1957 in sem sedaj vodja gozdne uprave.**

Naš tednik: Kdaj ste začeli pesnikovati?

Haderlap: **Borba in boj našega naroda za svoj obstoj sta me globoko prevzela. Tako po malem pa sem že zmeraj pesnikoval in nekega dne je Karel Prušnik-Gašper po branju mojih pesmic dejal: „Kar bo zapisanega, ne bo šlo v pozabo.“ V letih se je le nabralo precej gradiva in Gašper mi je pomagal pri izdaji. Pri Lovski zvezi v Sloveniji mi je zgladil pot in tik pred svojo smrtjo je nesel ves material v Ljubljano, kjer so nato pripravili izdajo. Karel Prušnik-Gašper je napisal še uvod v knjigo in to je gotovo njegova zadnja pisana beseda.**

Naš tednik: Kaj hočete v svojih pesmih izpovedati?

Haderlap: **V svojih pesmih opevam naravo, ljubezen, druge so narodoljubne, v nekaterih pa se lotevam najrazličnejših tem.**

Naš tednik: Kako ste danes povezani z dogajanjem na južnem Koroškem?

Haderlap: **Ni je večje slovenske prireditve, ki je ne bi obiskal, moje hčerke so obiskovale Slovensko gimnazijo. Posebno pa sem povezan z lovci, saj sem tudi ustanovni član Kluba prijateljev lova. Prav ponosen pa sem na tistih več kot 250 oddaj, ki sva jih z gospodom Francijem Rženom pripravila za slovenske oddaje celovškega radia.**

Naš tednik: Želim vam še mnogo pesniških navdihov, veliko lovske sreče in se vam zahvaljujem za pogovor.

Franc Wakounig

Opomba: Knjigo lahko kupite v obeh slovenskih knjigarnah.

PISMA BRALCEV

Slovenska gimnazija — vedno spet kamen spotike?

Ob F. J. Bistrovih mislih k jubilejnemu zborniku Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu v Nedelji z dne 12. 12. 1982 in dr. Vospernikovih pripombah v Nedelji z dne 26. 12. 1982 moram izraziti nekaj načelnih misli, čeprav Slovenske gimnazije nisem obiskal kot dijak in tudi nisem na njej poučeval kot profesor, pač pa sem od njenih začetkov skozi vsa leta zasledoval njeno rast na njenih prireditvah, v njenih publikacijah in kontaktih z mnogimi absolventi in učitelji te šole.

1. Jubilejni zbornik Zvezne gimnazije za Slovence kot tudi vsa njena letna poročila (do zdaj jih je 25) se lahko merijo po vsebini in zunanji opremi z letnimi poročili in podobnimi publikacijami drugih avstrijskih gimnazij. To sem lahko ugotovil že pred leti, ko sem pregledoval letna poročila in jubilejne publikacije iz cele Avstrije, ki jih je zbiral in ocenjeval univerzitetni profesor dr. Wilhelm Krause na dunajski gimnaziji v 9. okraju.

2. V tem, da je profesor Pinter na sestanku Kluba slovenskih študentov na Dunaju baje „prikazal docela drugo, vsekakor resničnejšo in manj prazničnо sliko Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu“ (tako Bister v Nedelji), ne vidim nič vznemirljivega in nič negativnega za gimnazijo. Zdi se mi čisto samoumevno, da se je prof. Pinter v svojem predavanju v majhnem krogu bavil tudi z notranjimi težavami in manj razveseljivimi danostmi, ki jih je na vsaki gimnaziji dovolj. Ne zdi se mi pa nujno potrebno, da jubilejni zbornik, ki naj predoči širši javnosti rast, kulturno poslanstvo in sadove Slovenske gimnazije, osvetljuje predvsem njene senčne strani, ki jih verjetno nobeden, ki objektivno in stvarno spremlja njen razvoj, ne bo tajil.

Morda smo ob razveseljivem jubileju že pozabili na težkoče in probleme, s katerimi se je morala boriti Slovenska gimnazija v začetni dobi. Naj navedem od teh samo tri: pomanjkanje kvalificiranih učnih moči, pomanjkanje učbenikov, popoldanski pouk. Da je uspelo v 25 letih kljub tem in mnogim drugim težavam napraviti iz skromnih začetkov priznano ustanovo je vsekakor vsega priznanja vredno dejstvo. Da pa mora gimnazija iskati vedno nove in boljše poti, da mora v bodoče stati v ospredju kvaliteta pouka in izobrazbe, tega se zaveda tudi ravnatelj šole dr. Vospernik sam, k ugotovi, da „bomo tudi spričo kritične gospodarske situacije morali napeti vse sile, da bomo kvaliteto izobrazbe še izboljšali“ (Zbornik str. 203).

Ker danes tistih prvotnih problemov ni več, lahko tudi pričakujemo od gimnazije višji nivo pouka, da bodo njeni absolventi lahko z istimi pogoji kot absolventi drugih avstrijskih gimnazij še bolj uspešno kot doslej in v še večjem številu študirali na avstrijskih univerzah.

3. F. J. Bistrov kritičen pogled je prav gotovo preveč obvisel na zunanji podobi zbornika in je premalo obdelal njegovo vsebino. Zato mu je tudi formalni vrstni red pozdravnih besed raznih predsednikov in uradnikov bil kamen spotike. Da je zaradi vsega tega prišel na žrtvenik za gimnazijo res zasluženi prof. Oswald, je že skoraj neke vrste tragična ironija. Prof. Oswald je bil dejansko — skozi vsa leta — ne le najmanj osporavan učitelj, temveč tudi od absolventov gimnazije na svojem področju priznan strokovnjak. Če Bister torej v naglici, takorekoč v prvi jezi, ker mu pač zunanja podoba zbornika ne ugaja, ugotovi, da bi bil „skrajni čas“, da prof. Oswald po 25 letih zaupa to nalogo enemu od svojih učencev, potem taka pripomba z resno in stvarno oceno nima nič opraviti.

Morda poleg F. J. Bistra ta ali oni v omenjeni naslovni strani zbornika ne bo videl najboljše rešitve, jaz osebno menim, da prej moti dolga „kača“ ob številki 25 kot originalno oblikovane črke. A celo v tej „kači“ vidim neki smisel, če jo interpretiram kot dolgo pot 25 let, ki jih je prehodila Slovenska gimnazija do zdaj, od številke 5 pa pelje ista cesta naprej v še neznano prihodnost.

4. Zvezna gimnazija za Slovence v Celovcu stoji bolj kot vsaka druga gimnazija v Avstriji v kritični luči javnega mnenja slovenske in avstrijske javnosti. To dokazuje obširna bibliografija, pri kateri sta sodelovala na vodilnem mestu absolventa gimnazije mag. Marija Malle in dr. Avguštin Malle, ki sta jo tudi komentirala. Kljub temu, da ni popolna, kot avtorja sama poudarjata, navaja bibliografija 37 knjižnih publikacij, 24 letnih poročil gimnazije, 849 člankov v slovenskem časopisju na Koroškem, 98 člankov v slovenskem in drugojezičnem časopisju v SFRJ (tudi Primorski dnevnik) ter 586 člankov v nemškem časopisju v Avstriji.

Že same te številke izpričujejo, kako stoji ta šola v središču pozornosti, kar jo predvsem obvezuje, da z istim elanom kot doslej nadaljuje in izboljšuje svoje delo, da tudi upošteva stvarna in upravičena kritična razmišljanja o njeni dejavnosti in ne vidi v njih že od vsega začetka neupravičene napade.

5. Čeprav je razumljivo, da je dr. Vospernik, ki ima kot ravnatelj šole prav gotovo boljši vpogled v notranjo strukturo in probleme Slovenske gimnazije, z notranjo prizadetostjo zavrnil F. J. Bistrovo oceno jubilejnega zbornika, pričakujemo od uredništva Nedelje, da bo kljub dr. Vospernikovemu vprašanju, „če namerava svoj verski list odpirati še naprej takim ‚recenzijam‘, ki rušijo, namesto da bi gradile“ (Nedelja 26. 12.), vedno ostalo odprto različnim, tudi ostrim in emocionalno izraženim mnenjem.

prof. Miha Kulnik

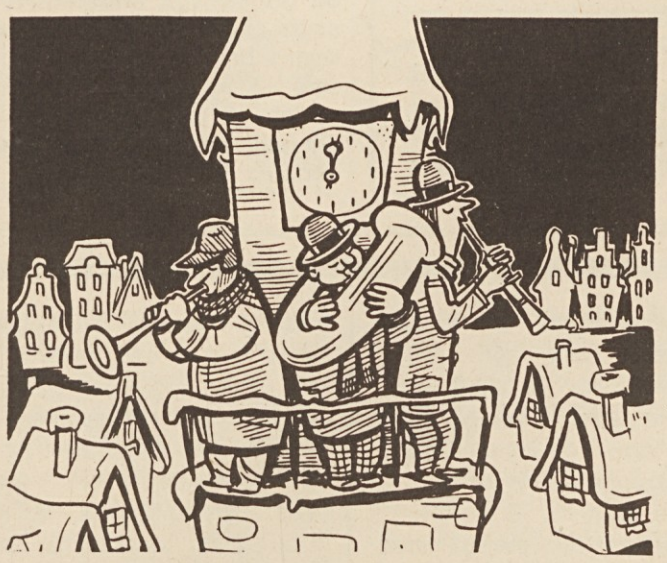

TRGOVSKO PODJETJE
nama
LJUBLJANA n. sol. o.

Tomšičeva 2 — Telefon 24-411 — Teleks 31390 — pp 49.

TOZD

- Veleblagovnica, Ljubljana n. sol. o.
- Veleblagovnica, Škofja Loka, Cerkno n. sol. o.
- Veleblagovnica, Kočevje n. sol. o.
- Veleblagovnica, Velenje n. sol. o.
- Veleblagovnica, Slovenj Gradec n. sol. o.
- Veleblagovnica, Ravne na Koroškem n. sol. o.
- Veleblagovnica, Žalec, n. sol. o.

Delovna skupnost za opravljanje skupnih del, Ljubljana.

Nudimo svojim kupcem vse blago s široko potrošnjo.

Vsem kupcem in rojakom želimo srečno novo leto

Zgodovina župnij in cerkvá v Podjuni

V približno 14 dneh bo izšla knjiga Štefana Singerja o kulturni in cerkveni zgodovini dekanije Pliberk. Knjigo je Singer hotel izdati že leta 1938, pa so nacistične oblasti onemogočile izid. Sedaj se je Krščanska kulturna zveza odločila, da s pomočjo Janežičevega sklada izda to zanimivo knjigo. (Knjiga je napisana v nemščini). Objavljamo odlomke iz knjige.

Podružnica sv. Katarine na gori

Tik za župnijsko cerkvijo se dviga 70 m visok koničen hribček, na katerem stoji cerkev sv. Katarine. Lep razgled se nudi od tod po vsej Podjuni. Zato je tudi naselbina zelo stara. Že 400 let pred Kristusovim rojstvom so tu stanovali ljudje in se zavarovali z jarki, katerih sledovi se še sedaj vidijo.

Kaj čuda, da je tudi krščansko verno ljudstvo izrabilo ta kraj ter zidalo Bogu na čast to cerkvico. Leta 1530 se že imenuje v starih listinah. Po svojih ustanovah znani mestni župnik pri farni cerkvi sv. Ilja v Celovcu, Jakob Rohrmeister, se je spomnil tudi te cerkve in je leta 1654 založil glavnico 1007 goldinarjev z namenom, naj se za obresti bere pri sv. Katarini vsako sredo sv. maša.

Žal, da je leta 1796 strela treščila v cerkev in je ta do tal pogorela. Sedem let so zidali novo in leta 1858 jo je lavantinski škof Anton Martin Slomšek posvetil. Zidava je mešanica gotskega in baročnega sloga. Tudi oltarji so iz omenjenega leta. Na glavnem oltarju stojijo kipi sv. Katarine, Barbare in Apolonije, nad njimi Marija.

Oltarni nastavek ob severni steni je posvečen sv. Rozaliji, zaščitnici zoper nalezljive bolezni. Ob času kolere leta 1855 so se zaobljubili, da ga postavijo. Leta 1860 so zaobljubo izpolnili. Razen kipa sv. Rozalije stoji na njem tudi Marijin kip in kip Marije Magdalene z mrtvaško glavo. Na vrhu je kip Srca Jezusovega. Na križnem otlarju visi Jezus na križu, zraven stojita Marija in Janez. Na četrtem oltarju je v sredini kip Marijin, poleg nje sv. Dominika in sv. Marija Magdalena Pacis s srcem v roki. Velika lepa gotska svetilnica za večno luč visi pred glavnim oltarjem.

Podružnica sv. Nikolaja v Dvoru

Cerkvica stoji na ravnem sredi vasi. Cerkev obstoji iz lepe ladje, ki jo krije lesen, raven, pobeljen strop, in gotskega prezbiterija, ki končuje s tremi stranicami iz osmerokota. Prezbiterij je pokrit z mrežastim svodom, stropna rebra imajo konzole, slavolok je profiliran in nosi na vrhu grb. Zraven je prizidan štirioglati stolp s šilasto streho. Prezbiterij ima podzidec, ladja pa ne, kar priča, da nista iz iste dobe. Ladja je še iz romanske dobe XIII. stoletja, gotski prezbiterij pa iz XV. stoletja. Majhno romansko okence je zazidano, ker je tam slika sv. Krištofa.

Cerkev sv. Ožbalta v Rinkolah

Glavni oltar je iz XVII. stoletja, stebri so okrašeni z grozdjem, v vdolbini stoji kip sv. Nikolaja. Zgoraj slika sv. Jožefa.

Stranski oltar na listni strani nosi podobo sv. Kozma in Damijana ter letnico 1747. Prenovljen je bil leta 1899. Iste starosti je nasproti stoječi oltar, ki nosi sliko sv. Jere. Zgoraj pa je razvidno vnebovzetje Marijino. Na steni visi kip Marije sedem žalosti.

Podružnica sv. Martina v Večni vasi

Cerkev stoji zakrita v kotu med gorskimi grebeni vzhodno od Globasnice. Poslopje je lepo in visoko ter v gotskem slogu zidano. V podstrešju ima strelske line za obrambo. Ob času turških napadov v drugi polovici XV. stoletja so jo pozidali za trdnjavo. Baje pa je že iz leta 1272, torej iz romanske dobe. Iz te dobe pa je le zvonik in v njem okrogli mejilni steber, ter en zvon z gotskimi majuskulami (velikimi črkami) iz XIV. stoletja.

Cerkev je omenjena prvič leta 1430. Leta 1884 so jo celo obnovili in oskrbeli nove oltarje v gotskem slogu.

Ladja je krita z mrežastim svodom, ki šteje četvero polj. Prezbiterij ima eno polje in pol. Vsa stropna rebra končajo s sklepniki, katerih je 11. Rebra slonijo v duhovnišču (prezbiteriju) na konzolah, v ladji na stebrih, ki imajo svitkom podobne kapitele.

Podružnica sv. Ožbolta v Rinkolah

Cerkev stoji na ravnem v vasi, za katero se vzdiguje Vogrška gora. Gotski prezbiterij iz osmerokota ima zunaj podpornike ob vogleh. Slavolok je okrogloločen, ladja je krita z banjastim svodom in poslikana z Marijinim kronanjem. Portal je moderen. Cerkev je posvečena in ne le blagoslovljena, kot so navadno podružniške cerkve in kapele. V prezbiteriju so stropna rebra na sklepnike ne pa na konzol. Dve okni, ki sta le kak meter nad zemljo, sta zazidana, kar dokazuje, da je cerkev stara in so cerkvena tla nasuli in zidovje vzdignili. Romarsko okence na južno-zapadni steni v ladji se je še ohranilo. Ladja je torej še iz romanske dobe in je bila leta 1549 prezidana in obokana. Gotsko duhovnišče (prezbiterij) je bilo pozneje v XIV. stoletju prizidano, kakor tudi stolp na južni steni, ki služi za zakristijo. V gotskih oknih je krogovičje.

Kip sv. Ožbolta v glavnem oltarju ima v roki žezlo in očrnelega goloba. Pred kraljem leži na blazini krona. Ob straneh stojita sv. Boštjan in Rok, patrona zoper kužne bolezni. Na vrhu oltarja je podoba Boga Očeta. Napis pove, da je oltar iz leta 1767.

Prvič najdemo cerkvico uradne imenovano leta 1420. Marsikaj, kar je zakrivala preteklost s svojim zastorom našim očem, je prišlo v tej cerkvi na dan ob priliki njene obnovitve leta 1965. Pri odstranitvi vlažnega tlaka, so morali delavci kopati približno 1 meter globoko. Sredi sedanjega prezbiterija so pri tem delu našli kakih 70 cm pod zemljo temeljne zidove nekdanje rinkolške cerkvice. Bila je to kapelica v rimskem slogu, približno za eno tretjino manjša od današnjega prezbiterija. Po sodbi strokovnjakov spada njen izvor v prvo polovico 14., morda celo 13. stoletja. V prezbiteriju so bile ob priliki teh obnovitvenih del odkrite stare freske iz obdobja 14. in 15. stoletja.

Edvard Kocbek
Ogenj

9.

„Upam, da boste jasnejši.“ Ni vedel, kaj bi mu povedal, zrl je vanj in se držal za srce, srh ga je spreletaval.

„Oprostite. Ne vem, zakaj tako ravnam. Morda zato, ker se nasprotja privlačujejo, druge razlage ne vem. Tujca sva si in vendar sva čudno povezana.“ Z desnico si je otrl čelo, bilo je potno. „Ime mi je Carlo Lupinacci, pozabil sem se vam predstaviti. In še na nekaj sem pozabil . . .“

Sklonil se je nad spodnji levi predal pisalnika in vzel iz njega na pol izpraznjeno steklenico slivovke. Na tla je zropotalo nekaj predmetov, župnik je v njih spoznal ostanke šolske prirodopisne zbirke. Pred njegove noge je padla steklena škatla in se razbila.

Častnik je natočil dva kozarčka, žganje je kanilo tudi na mizo in zadišalo po sobi: „Ali vam smem ponuditi domačo kapljico, se pravi vašo, ognjevito in pomirjujočo hkrati?“ Dvignil je kozarček in ponovil: „Nasprotja se privlačujejo . . . Vi boste našli drugo razlago, morda pravilnejšo . . .“

Župnik je dvignil svojega, trčila sta nerodno, kajti obema so roke drhtele; hripavo je rekel: „Na srečo vseh nesrečnih!“

Častnik je naglo vnovič natočil, župnik je svojega pokril z dlanjo in se zahvalil. „Jaz ga pa moram! Še enega, potreben sem ga. Kako ste rekli? Na srečo vseh nesrečnih?“ Dvignil je kozarček in ga izpil.

Župnik ni več čakal, temveč je vprašal: „V čem je vaša nesreča?“ Govoril je jasno in prizadevno, da bi čimprej stopil na trdna tla.

Častnik je stopil k durim, prisluhnil in se vrnil. Prižgal je cigareto in sedel bliže župnika. Začel je negotovo: „Bolje bo, če takoj v začetku rečem, da nisem nesrečen, temveč izgubljen. Tehtam svoje besede, vem, kaj govorim. Sreča je ena najbolj praznih in neumnih besed. To, za čemer sem vse življenje nezavedno hrepenel, je bilo važnejše od sreče. Ne vem, kako se tej višji rešitvi človekovi pravi, morda odrešitev, morda kako drugače. Nesrečna so mlada dekleta in površni ljudje, jaz pa sem izgubljen . . . Da, izgubljen, to je prava beseda, najbrž je to isto kot pogubljen . . .“

Župniku se je na licu pokazala, rahla rdečica. Pred njim se je začela odpirati edina gotova razsežnost življenja, njegova zakletost. Obšla ga je blaženost, kakor jo spričo zla premorejo stari modreci. Čutil je, da ga vidik smrtne noči približuje resnici, ki je vse življenje tipal za njo. Postal je dober, spregovoril je preprosto: „To je hudo in dobro hkrati. Kdor se v življenju ne položi vsega na tehtnico, ne postane človek . . .“

Častnik se je sklonil in ostro zašepetal, ko je prekrižal roke na prsih: „Toda jaz nisem več človek, jaz sem pošast . . . “

„Tudi najhujši človek ostane človek! Rad bi vam pomagal,“ je tiho rekel tudi župnik.

„Hvala vam, toda ne morete mi pomagati . . . “

„Zakaj pa vas poslušam?“

„Ne morete mi pomagati tako, kakor si mislite. Morda malo drugače, bolj posredno. Edino redke ljudi na drugi strani sveta še upoštevam.“ Znova se je nagnil in počasi govoril: „Naj vam povem do kraja. Samo od intimnih nasprotnikov še živim . . . “

Amona je pretreslo, ko je videl tujca, kako je hotel vpliv svojega nenadnega razodetja sramežljivo zabrisati s kretnjo, ki si je z njo znova natočil žganja. Zasmilil se mu je, naslonil se je s komolcem na mizo in dejal prizanesljivo: „Ne pozabite, da človek nikoli ni do kraja izgubljen.“

Nasprotnik se ni hotel podati, zatekel se je v onemoglo jezo: „Ne delajte mi praznih upov! Kaj pa morete vedeti o zlu? Kmečka spovednica vam ni nič povedala, vaše znanje o grehu je vzeto iz knjige, iz moralne teologije, moje pa je del najosebnejšega doživetja, najbolj neizbrisnega izkustva. Greh, to sem jaz sam. Ah, vi sploh ne veste, kaj je greh, vi ste le njegovo nasprotje!“

Duhovnik se ni dal več ugnati: „Ne poglabljajte razlik med ljudmi. Vaše nesrečno življenje vas kljub vsemu ne upravičuje do tega. Ljudje smo si bližji po zlu kakor po dobrem. Tak je zakon življenja, greh nas prebuja, v grehu zorimo, z grehom se odrešujemo.“

Sobesednik je pomolčal in rekel: „Govorim iz svoje popolne samote, iz brezobzirnega niča. Do nikogar in do ničesar nimam več razmerja. Nobene vere nimam več, nobenega prepričanja, nobenih trdnih spoznanj. Popoln nevernik sem, ne verujem niti v znanost niti v naključje niti v previdnost božjo. Zgrešil sem se, kakor se le more izgubiti človek na tej zemlji. Ne vem več niti, kaj je greh. Le nekaj me preveva, ne bi rad več lagal. In če lažem, lažem vsaj proti svoji volji. Tako stojim na koncu vsega in ne vidim nič več. Končal sem in vendar zavesa ne pade. To je moj poslednji nemir. Vaš fant bo ustreljen, ni lepše smrti od njegove, moja trogloditska nemoč pa bo tavala dalje po zemlji.“ Prenehal je in položil čelo na rob pisalnika.

Amon si je natočil kozarček žganja in izpil. Nato je dejal: „Odpor zoper laž je več vreden od strasti po resnici. Niste edini . . . Danes se začenja boj zoper avtomate!“

Bledi častnik je dvignil glavo: „Prav v tem je moja krivda, pomagal sem spreminjati človekovo naravo . . . Kriv sem zločina vseh zločinov!“ Vstal je nemiren in zopet sedel: „Zdaj vam bom povedal svojo storijo!“ Umolknil je, si prižgal ugaslo cigareto, se zazrl motno v daljavo ter začel:

„Zadnja leta na gimnaziji sem priobčil svoje prve pesmi. Bile so mo-

„Veseli planšarji“ so zabavali udeležence silvestrovanja v Borovljah

Borovlje

Prvič so slovenska prosvetna društva Borovlje, „Svoboda“ iz Št. Janža, „Vrtača“ iz Slovenjega Plajberka in „Herman Velik“ iz Sele-Kota priredila v boroveljski mestni hiši silvestrski ples. Dokaj tvegani ples — kdor pozna Borovlje, bo to potrdil — je zelo uspel. V imenu prirediteljev je Melhar Verdel, predsednik boroveljskega društva vsem zaželel prijetno počutje, domačo družabnost in srečno ter uspešno novo leto 1983. Prišli so tudi nekateri odlični gostje, med njimi predsednik NSKS dr. Matevž Grilc z ženo, avstrijski kulturni ataše v Beogradu dr. Zdravko Inzko in pa boroveljski mestni svetnik za kulturo Hans Schleicher z ženo, da so pričakali novo leto v mestni hiši.

Prireditelji so pripravili bogat srečolov in Kristijan Ogris se je domačim podjetjem zahvalil za podporo. Sektbar in točilnica žganih pijač sta bili dobro obiskani, za lačne pa je restavracijska kuhinja skrbela z izbranim bifejem.

Ansambel „Veseli planšarji“ je godel, da so se tla in strop tresli in vsi, ki so jih srbele pete, so plesali do zgodnjih novoletnih ur.

RADIO CELOVEC
SLOVENSKE ODDAJE

Petek, 7. januarja:

14.10—15.00 Koroški obzornik — Iz kulturnega življenja.

Sobota, 8. januarja:

09.00—09.55 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

Nedelja, 9. januarja:

07.05—07.35 Duhovna misel — Naj pesmica naša darilo vam bo.

Ponedeljek, 10. januarja:

14.10—15.00 Koroški obzornik — Moji spomini. (Govori Šimej Wrulich.)

Torek, 11. januarja:

09.30—10.00 Za našo vas.
14.10—15.00 Koroški obzornik — Minute za popevko. — Rdeče, rumeno, zeleno.

Sreda, 12. januarja:

14.10—15.00 Koroški obzornik — Mali recital. — Naša beseda.
21.00—22.00 Slovenska lirika v „Tednu knjige“.

Četrtek, 13. januarja:

14.10—15.00 Koroški obzornik — Družinski magacin.

je poslednje. Imele so velik uspeh. Dal sem ji naslov ‚Vse vam hočem vrniti‘. Hotel sem biti novi Orfej. Ljudem sem hotel vrniti nekdanjo nedolžnost. Tega antičnega mita sem se oprijel, kakor se jezdec oprime žlahtnega konja ali fant svojega prvega dekleta. O, moje prvo dekle je bilo čudovito. Zaradi njega sem hotel rešiti vse, kar je umiralo ali zahajalo, ter vse pripeljati nazaj iz podzemlja. In vendar se mi je to ponesrečilo. Izgubil sem Evridiko, podzemlje in zemljo samo. Postal sem fašist. Tega ne boste nikoli razumeli, zakaj se je to z mladim človekom pri nas tako zgodilo. Ne vem, čigava žrtev sem postal. Na lepem me je napolnila fiksna ideja, da bom prišel do prave moškosti le, če bom prelil človekovo kri. Nič ni lažjega danes kakor mladega človeka prepričati, da se odkupi, če ubije človeka. V ta namen so najpripravnejše misli, ki gibljejo svet. Fašizem je poskrbel, da je strastno željo mladega človeka omogočil tako, da ji je odvzel sleherni občutek osebne krivde.

Prvo, kar sem s svojimi prijatelji storil, je bila ugrabitev režimu neprijetnega človeka. Ubili smo ga zunaj Milana, sredi bohotnega nočnega polja. Toda to smo storili prehitro, zato sta nas tema in strah novinca prikrajšala za zadoščenje, ki smo ga od usodnega dejanja pričakovali. Nasilna smrt me ni zadovoljila, želel sem si posebno slastnih in spodbudnih odkritij. Sklenil sem se maščevati in iti še dalje. Zapeljal sem hčer znanega sindikalista, ki je umrl na Liparskih otokih. Nazadnje sem jo hotel ubiti, toda tega nisem zmogel, kajti iz dneva v dan je bila čarobnejša. Takrat se je v meni začel nabirati kompleks posebne vrste. Neizpolnljiva želja po zločinu me je do kraja zmešala. Dogodki so mi pomagali, da se mi je pošastna želja nazadnje izpolnila. V Abesiniji sem izvršil likvidacijo nedolžne vasi. Podrobno vam o tem ne morem pripovedovati. Posebno vam ne, ki živite vse življenje med samimi simboli. Le to vam rečem, da sem ravnal podlo, izživel sem se do kraja, dalje ni mogoče iti. Za to sem bil odlikovan in slavljen. Sam sebe pa sem s tem ubil temeljiteje od nedolžnega človeka.

Ko me je po sadističnemu ubijanju hipnotično stanje zapustilo, sem se prebudil kot popoln tujec. Blagor vam, nikoli ne boste vedeli, kako je človeku, kadar se prebudi kot ubijalec. Nobena pot ne pelje več nazaj! Nobena, prav nobena! Zgrozil sem se, toda to je bilo vse, kar sem mogel občutiti. Vse, kar poslej delam, je smešno. Celo fašist sem prenehal biti.

(Dalje prihodnjič)

TV

1 AVSTRIJA

PETEK, 7. Januarja: 9.00 Poročila — 9.05 Am, dam, des — 9.30 Ruščina — 10.00 Teleski — 10.30 Mladinski film — 11.55 Živalski vrt — 12.15 Blažen, biti še otrok — 13.00 Poročila — 15.00 Nevesta v pripovedki — 15.55 Divje živali Alaske — 17.00 Am, dam, des — 17.25 Halo Spencer — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Pan optikum — 18.30 Mi — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Kottan — 21.30 Made in Austria — 22.20 Šport — 22.35 Nočni studio — 23.35 Poročila.

SOBOTA, 8. januarja: 9.00 Poročila — 9.05 Angleščina — 9.35 Francoščina — 10.05 Ruščina — 10.35 Teleski — 11.05 Mi — 11.35 Bach: Partita — 12.05 Smuk moških — 14.35 Ljubezenska komedija — 16.00 Nevesta v pripovedki — 17.00 Od otrok za otroke — 17.30 Flipper — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Dvakrat sedem — 18.25 Heinz Conrads — 19.00 Avstrija v sliki 19.30 Čas v sliki — 19.50 Šport — 20.15 Astro show — 21.50 Šport — 22.35 Tosca na trampolinu — 23.15 Poročila.

NEDELJA, 9. januarja: 11.00 ORF stereo koncert — 15.25 Mladenič z zelenimi lasmi — 16.45 Slikanica — 17.15 Muminsovi — 17.45 Klub seniorjev — 18.30 Operni vodič — 19.00 Avstrija v sliki — 19.25 Kristjan v času — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Šport — 20.15 Luisa Miller — 22.45 Šport — 23.45 Poročila.

PONEDELJEK, 10. januarja: 9.00 Poročila — 9.05 Am, dam, des — 9.30 Pogled v lonec — 10.00 Šolska TV — 10.30 Film — 13.00 Poročila — 17.00 Am, dam, des — 17.30 Pet prijateljev — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Ljudje in živali — 18.30 Mi — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Šport — 21.05 Nerc Wolfe — 21.50 Šport — 22.20 Poročila.

TOREK, 11. januarja: 9.00 Poročila — 9.30 Angleščina — 10.00 Šolska TV — 10.30 Tekmovanje za svetovni pokal — 12.15 Šport — 13.00 Poročila — 17.00 Am, dam, des — 17.25 Za lahko noč — 17.30 Dick Turpin — 18.00 Šport — 18.30 Mi — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Argumenti — 21.30 Panorama — 22.20 Poročila.

SREDA, 12. januarja: 9.00 Poročila — 9.05 Tudi veselje mora biti — 9.35 Francoščina — 10.05 Šolska TV — 10.30 Film — 11.45 Argumenti — 13.00 Poročila — 17.00 Am, dam, des — 17.30 Čebelica Maja — 18.00 Policijska inšpekcija — 18.30 Mi — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Boccacio — 22.10 Poročila.

ČETRTEK, 13. januarja: 9.00 Poročila — 9.30 Dežela in ljudje — 10.00 Šolska TV — 12.15 Klub seniorjev — 13.00 Poročila — 17.00 Am, dam, des — 17.30 Minikinsevi — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Prosim za mizo — 18.30 Mi — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Mučno sorodstvo — 21.45 Matere otrok, ki so znani — 22.30 Šport — 23.20 Poročila.

2 AVSTRIJA

PETEK, 7. januarja: 15.30 Sto umetnin — 15.45 Camera — 16.45 Naša šola — 17.15 Guinnesseva knjiga rekordov — 18.00 Ironimus — 18.30 Brezdomec — 19.30 Čas v sliki — 20.25 Telemed — 21.30 Politika ob petkih — 22.20 Nepremagljivi — 0.25 Poročila.

SOBOTA, 8. januarja: 14.05 Sto mojstrovin — 14.20 Let kondorja — 15.05 Čudežna flavta — 18.25 Nogomet — 19.00 Trailer — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Ljudski odvetnik — 20.15 Pot v prostost — 21.45 Vprašanja kristjana — 21.50 Sadeži jeze — 23.55 Sto mojstrovin — 0.05 Poročila.

NEDELJA, 9. januarja: 14.40 Sto mojstrovin — 14.55 Končati v uboštvu — Kenija — 16.30 Camera — 17.00 Guinnesseva knjiga rekordov — 17.45 Don Mac Lean — 18.30 Okay — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Tedenski pregled — 20.15 Holeček — 21.00 Kraj storitve — 22.45 Uporniki Liang Shan Poa — 23.30 Sto mojstrovin — 23.40 Poročila.

PONEDELJEK, 10. januarja: 18.00 Znanje danes — 18.30 Lou Grant — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Družina Merian — 21.05 Šiling — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Boginja na svetu — 0.00 Poročila.

TOREK, 11. januarja: 17.45 Šolska oddaja — 18.00 Orientacija — 18.30 Lou Grant — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Kviz v rdečo-belo-rdečem — 21.03 Dallas — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Club 2.

SREDA, 12. januarja: 18.00 Dežela in ljudje — 18.30 Lou Grant — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Ljubite klasiko? — 21.20 Kulturna dokumentacija — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Umetnine.

ČETRTEK, 13. januarja: 17.45 Šolska oddaja — 18.00 Na poti po Avstriji — 18.30 Lou Grant — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Dali, dali — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Club 2.

1 LJUBLJANA

PETEK, 7. januarja: 10.00 Poročila — 10.05 TV v šoli — 17.20 Poročila — 17.25 Jazz na ekranu — 17.55 Arabela — 18.25 Obzornik — 18.40 Arhitektura — 19.24 TV in radio nocoj — 19.30 TVD — 20.00 Lovci ubijajo — 21.35 Zrcalo tedna — 21.55 Nove tigrove brigade — 22.50 Poročila.

SOBOTA, 8. januarja: 8.00 Poročila — 8.05 Loskitik in oblak — 8.25 Ciciban, dober dan — 8.40 Arabela — 9.10 Pisani svet — 9.40 Vesolje — 10.40 Muzeji Makedonije — 11.10 Ljudje in zemlja — 12.10 Poročila — 15.15 Poročila — 15.20 Dolina Gwangi — 16.55 PJ v košarki, Cibona : Zadar — 18.30 Risanka — 18.45 Muppet show — 19.24 TV in radio nocoj — 19.30 TVD — 20.00 Vzpon in padec Legsa Diamonda — 21.40 Večer s skupino Hazard — 22.25 Poročila.

NEDELJA, 9. januarja: 9.40 Poročila — 9.45 Živ žav — 10.35 Človek in pol — 11.35 625 — 12.00 Kmetijska oddaja — 13.00 Poročila — 14.15 Addio, Piccola Mia — 16.15 Poročila — 16.20 Finale dnevnikovega turnirja v malem nogometu — 17.30 Naš kraj — 17.45 Športna poročila — 18.00 Polarniki — 18.20 Portreti — 18.55 Ne prezrite — 19.24 TV in radio nocoj — 19.30 TVD — 20.00 Mrtvi se ne vračajo — 21.00 Športni pregled — 21.35 Živeti z naravo — 22.20 Poročila.

PONEDELJEK, 10. januarja: 9.00 Zimski spored za dijake — 10.05 Zimski spored za dijake — 17.20 Poročila — 17.25 Mali obred — 17.55 Varnost v letalskem prometu — 18.25 Obzornik — 18.45 Zdravo, mladi — 19.24 TV in radio nocoj — 19.30 TVD — 20.00 Zimska glasba — 21.50 Poročila.

TOREK, 11. januarja: 9.55 Veleslalom za moške — 11.20 Slalom za ženske — 12.25 Slalom za ženske — 13.25 Veleslalom za moške — 15.50 Poročila — 16.00 Slalom za ženske — 16.50 Veleslalom za moške — 17.35 Loskitik in oblak — 17.55 Od vsakega jutra raste dan — 18.25 Gorenjski obzornik — 18.40 Kratek film — 18.55 Knjiga — 19.24 TV in radio nocoj — 19.30 TVD — 20.00 Sinovi in ljubimci — 20.55 Skupno — 21.40 V znamenju.

SREDA, 12. januarja: 9.00 Zimski spored za dijake — 10.05 Zimski spored za dijake — 17.40 Ciciban, dober dan — 17.55 Glasbeni amaterji — 18.25 Zasavski obzornik — 18.40 Mozaik kratkega filma: Poslednji izziv — 19.24 TV in radio nocoj — 19.30 TVD — 20.00 Film tedna: Gazija — 21.30 Majhne skrivnosti velikih kuharskih mojstrov — 21.35 Kulturne diagonale — 22.15 Poročila.

ČETRTEK, 13. januarja: 9.00 Zimski spored za dijake — 10.05 Zimski spored za dijake — 17.20 Poročila — 17.25 Vesolje — 18.25 Ljubljanski obzornik — 18.40 Na sedmi stezi — 19.24 TV in radio nocoj — 19.30 TVD — 20.00 Tednik — 21.00 Zvoki godal — 21.20 Miniature.

PETEK, 14. januarja: 9.00 Zimski spored za dijake — 10.05 Zimski spored za dijake — 17.25 Domači ansambli — 17.55 Arabela — 18.25 Obzornik — 18.40 Arhitektura — 19.24 TV in radio nocoj — 19.30 TVD — 20.00 Travis Logan — 21.35 Zrcalo tedna — 21.55 Nove tigrove brigade — 22.50 Poročila.

2 LJUBLJANA

PETEK, 7. januarja: 17.25 TVD — 17.45 Palčki nimajo pojma — 18.15 Izobraževalna oddaja — 18.45 Narodna glasba — 19.30 TVD — 20.00 Glasba za flavto — 20.50 Zagrebška panorama — 21.05 Dokumentarna oddaja — 21.55 Nočni kino: Deželanka.

SOBOTA, 8. januarja: 17.00 Dobimo se na vogalu — 18.00 Pesem — 19.00 Domači ansambli — 19.30 TVD — 20.00 TV kaseta — 20.30 Poezija — 21.05 Poročila — 21.10 Feljton — 21.55 Športna sobota — 22.15 Dediščina za prihodnost.

NEDELJA, 9. januarja: 15.15 Igrani film — 17.05 Nedeljsko popoldne — 19.00 Risanke — 19.30 TVD — 20.00 Glasbena oddaja — 20.45 Včeraj, danes, jutri — 21.05 Slovo od miru.

PONEDELJEK, 10. januarja: 17.25 TVD — 17.45 Rdeče, rumeno, zeleno — 18.00 Igračkanje — 18.15 Po reki Tari — 18.45 Glasbena oddaja — 19.00 Športni grafikon — 19.30 TVD — 20.00 Po poteh spoznanj — 20.45 Zagrebška panorama — 21.00 Bolnišnica na koncu mesta.

TOREK, 11. januarja: 17.25 TVD — 17.45 Kdor hoče, ta zmore — 18.15 Odprta knjiga — 18.45 Telestart 81 — 19.30 TVD — 20.00 Narodna glasba — 20.45 Naši ljudje — 21.35 Zagrebška panorama — 21.50 En avtor, en film.

SREDA, 12. januarja: 17.25 TVD — 17.45 Gusarji kapitana Kuka — 18.15 Kako smo postali Beograjčani — 18.45 Prijatelji glasbe — 19.30 TVD — 20.00 Gibljive slike — 21.00 Poročila — 21.05 Jutri.

ČETRTEK, 13. januarja: 17.25 TVD — 17.45 Učitelj — 18.15 Prehrana v naravi — 18.45 Mali-veliki svet — 19.30 TVD — 20.00 Ne vemo kako — 21.55 Srečanja — 22.25 Zagrebška panorama.

PETEK, 14. januarja: 17.25 TVD — 17.45 Palčki nimajo pojma — 18.15 Varnost v prometu — 18.45 Čez tri gore — 19.30 TVD — 20.00 Baletna oddaja — 20.50 Zagrebška panorama — 22.10 Nočni kino.

SOBOTA, 15. januarja: 17.00 Otroška predstava — 18.00 Pesem — 19.00 Bokeljska mornarica — 19.30 TVD — 20.00 TV kaseta — 20.30 Peozija — 21.05 Poročila — 21.10 Človek in čas — 21.40 Športna sobota — 22.10 Povsem osebno.

Regina Smrtnik — deželna prvakinja

V Grafendorfu na Zilji je bilo 1. in 2. januarja letos deželno prvenstvo sankašev na naravnih progah. Konkurenca je bila zelo močna, zato tem več šteje 1. mesto Regine Smrtnik, Bističnikove z Obirskega, ki je tekmovala s športnimi sanmi. Smrtnikova je s tem, kot je dejala, nepričakovanim mestom postala koroška prvakinja v svoji skupini. Po tekmovanju so vpoklicali novi koroški kader sankašev, ki mu odslej pripada tudi 20-letna Obirčanka!

Na deželnem prvenstvu je Regina Smrtnik v obeh tekih vozila najhitreje in si s tem zasigurala 1. mesto. V kadru za avstrijsko reprezentanco bo nastopala s tekmovalnimi sanmi, doslej je vozila na športnih sankah.

„Kakor dolgo se lahko spominjam nazaj, tako dolgo se sankam. Najprej sem imela čisto navadne sanke, ljudske, ‚vleklo' pa me je k hitrejšim športnim sankam. Leta 1981 sem začela tekmovati s športnimi sankami. Leta 1982 sem prvič nastopila pri večjih tekmovanjih. V Bekštanju sem bila 1., v Landskronu pa 2. Letos pa sem prvič tekmovala na deželnem prvenstvu."

Dve leti že tekmuje Regina za SŠK Obir. Vse, kar je dosegla, je dosegla na lastno roko. Brez trenerja, brez finančne pomoči... Tekmovalna sezona jo stane približno 10.000 šilingov!

Včeraj, v četrtek, je Regina Smrtnik prvič tekmovala s tekmovalnimi sankami v Šmarjeti v Rožu. O tem bomo poročali v naslednji številki NT.

Kot članica kadra za državno reprezentanco bo Regina 14., 15. in 16. januarja letos na Nižjem Avstrijskem nastopila na tekmah za državno prvenstvo.

„Mesta, čisto spredaj ne pričakujem, saj je konkurenca zelo močna."

Regina Smrtnik bo mdr. tekmovala v isti skupini z Anito Blüm, ki je sodelovala že na svetovnem prvenstvu 1982 v Feld am See, kjer je zasedla 2. mesto. Vrhu tega pa naša Obirčanka še ni zelo navajena tekmovalnih sank, ki tehtajo 20 kg, dočim tehtajo športne sani 12 kg. To pa ni edina razlika.

Naši koroški prvakinji in kandidatki za državno reprezentanco iskreno čestitamo in ji želimo mnogo športnega uspeha!

Regina Smrtnik — kandidatka za državno reprezentanco.

Vsem, ki ste darovali v minulem letu za Drabosnjakov dom na Kostanjah, iskrena hvala.

V novem letu 1983 pa Vam želimo mnogo sreče, zdravja in zadovoljstva!

SPD „Drabosnjak"

Koroški književniki brali v Beogradu

V okviru prireditev, ki jih je avstrijsko zunanje ministrstvo pripravilo skupaj z avstrijskim poslaništvom v Beogradu, je slednje skupaj z Zvezo srbskih književnikov organiziralo literarni večer, na katerem so predstavili literarno ustvarjalnost koroških Slovencev.

Na literarnem večeru, ki je bil v petek 17. decembra v slavnostni dvorani Zveze srbskih pisateljev v Beogradu, so iz svojih del brali Florjan Lipuš, Gustav Januš in predstavnica mlajše literarne generacije Maja Haderlap. Obiskovalcem večera so predvajali tudi film avstrijske televizije „Herbstdiesteln", ki obravnava literarno ustvarjalnost koroških Slovencev.

Po filmu, ki je bil toplo sprejet, je univ. asistent dr. Erik Prunč imel referat o zgodovinskem razvoju slovenske književnosti na Koroškem do danes. Ob tem je nakazal na dejstvo, da je Celovec večkrat v zgodovini bil literarni center celotnega slovenskega kulturnega prostora in da tudi danes slovenski koroški avtorji le-temu dajejo močne impulze.

Na prireditvi, katere so se udeležili številni kulturni ustvarjalci Srbije, so prisostvovali tudi namestnik sekretarja za zunanje zadeve ZIS Jugoslavije, Zdenko Svete, avstrijski poslanik v Jugoslaviji, dr. Norbert Linkart in bivši veleposlanik SFRJ v Avstriji, Novak Pribičevič.

Vrhunski tenis v Borovljah

„Takšnih turnirjev naj bi bilo še več," to je bilo soglasno mnenje vseh udeležencev na 8. novoletnem namiznoteniškem turnirju, ki ga vsako leto organizira namiznoteniška sekcija DSG Sele. Vsi prejšnji turnirji so bili v farni dvorani v Selah, letošnjega pa sta organizator — DSG Sele — in pokrovitelj Slovenska športna zveza preložila v telovadnico boroveljske glavne šole. In prav je bilo tako. Mednarodna udeležba in 80 sodelujočih, ki so oddali 125 prijav, so v polni meri upravičili ta korak, čeprav se je selski župan Anton Hribernik malo žalostno spominjal iger v farni dvorani. Pa kdo bi mu to zameril. Vsaj je sodelovala sama jugoslovanska elita, dva igralca sta prišla iz Nemčije in najvidnejši koroški igralci so prav tako nastopili.

Iz Jugoslavije je sodelovalo 40 igralcev, prišli so celo iz Novega Sada, mesta, ki je leta 1981 organiziralo svetovno namiznoteniško prvenstvo. Najbolj znan igralec na turnirju je bil brezdvomno evropski prvak in večletni član jugoslovanske reprezentance Edo Večko iz Slovenije. Nadalje so sodelovali še igralci jugoslovanske zvezne lige Šandor Jankovič in Dejan Kukin iz Novega Sada ter Dane Šarlah od ljubljanske Olimpije. Od znanih koroških igralcev pa Letkemann, Sablačan, Čarf, Mirko Oraže in Helmut Gietler ter igralci slovenskih namiznoteniških ekip z Obirskega in iz Sel.

Predsednik Slovenske športne zveze Danilo Prušnik je otvoril turnir, v svojem pozdravnem govoru pa je podčrtal prijateljski pomen tega mednarodnega turnirja. Kot goste je pozdravil selskega župana Antona Hribernika, konzula SFRJ Zorana Markoviča, predsednika Slovenske namiznoteniške zveze in deželnega športnega sekretarja Stefana Genserja, ki je tudi podelil nagrade. Avstrijska, jugoslovanska, koroška in italijanska zastava so obeleževale tekmovanje.

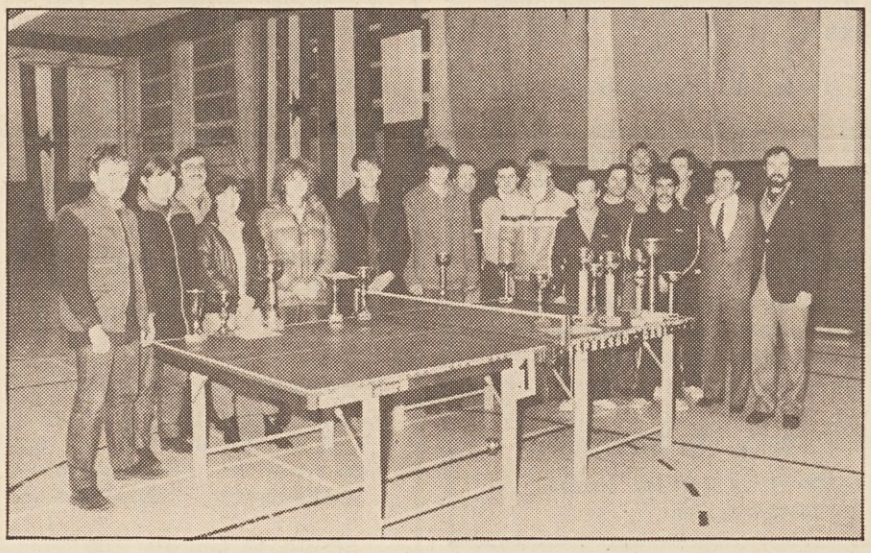

Takšnih turnirjev naj bi bilo še več.

V petih skupinah so začeli tekmovati igralci in vse je steklo kot namazano, kar je samo dokaz, da je bila organizacija zares odlična. Čim bolj se je bližal finale, tem bolj zanimive in napete so bile tekme in zaključne igre so vse trajale po tri nize.

Kot pri moških so tudi pri ženskah koroški in nemški igralci izpadli že v začetnih kolih in je finale bil prikaz vrhunskega in mednarodno priznanega jugoslovanskega tenisa. Najboljši Korošec je bil Fric Wasner, ki je zasedel peto mesto.

Pri ženskah je zmagala Tanja Pandev (NTK Fužinar Ravne), druga je postala Zalokarjeva (NTK Jesenice), tretja pa Reflakova Olimpija. Moški finale sta igrala Šandor Jankovič in Dejan Kukin, oba iz Novega Sada. Jankovič je član jugoslovanske teniške reprezentance. Tretje mesto pa je zasedel Edo Večko. Moško dvojico sta dobila Jankovič/Kukin proti Večko/Šarlahu.

Slalom v Selah:

Znana zmagovalca Leskovšek in Franco

Odlično je uspelo 14. tekmovanje za pokal Košute v Selah. To tekmovanje, ki je hkrati bilo deželno tekmovanje za „CUP-ELAN" je organiziralo športno društvo DSG Sele. Jugoslovanska smučarska elita se je pomerila z elito koroških smučarjev — na startu je bilo 130 tekmovalk in tekmovalcev!

Proga, za katero je bil odgovoren Tomi Roblek, je bila odlično pripravljena, smučarji so bili z organizacijo in potekom tekmovanja zelo zadovoljni.

Žal sta izpadla že v prvem teku odlična tekmovalca jugoslovanske smučarske reprezentance Boris Strel in Jože Kuralt, kljub temu pa je jugoslovanska reprezentanca „zasedla" vsa prva mesta. Najboljši moški tekmovalec slaloma v Selah je bil 20-letni Jure Franko iz Nove Gorice, pri dekletih pa je bila najboljša pravtako tekmovalka jugoslovanske smučarske reprezentance Andreja Leskovšek, ki je, ko je izpadla Anja Zavadlav, bila razred zase. Drugouvrščena, Korošica Edith Wachter iz Beljaka je po dveh tekih zaostala za Leskovšekovo kar za 5 sekund.

Najboljši koroški tekmovalec je bil Alois Morgenstern, ki je zasedel v skupini moških 3. mesto.

Slavje zmagovalcev je bilo v farnem domu v Selah.

mladenke — letniki 1965/66/67:
1. Nataša Bokal (Jug.) 100,33; 2. Susanne Buchbauer (A) 101,75; 3. Maria Habenicht (A) 102,11

ženske:
1. in najboljša dneva Andreja Leskovšek (Jug.) 95,33; 2. Edith Wachter (A) 101,35

mladinci:
1. Jure Jakopin (Jug.) 90,11; 2. Tomaž Cizman (Jug.) 90,17; 3. Helmut Mayer (A) 90,82

moški:
1. in najboljši dneva: Jure Franko (Jug.) 88,62; 2. Uroš Peternel (Jug.) 89,63; 3. Alois Morgenstern (A) 89,68

splošna skupina:
1. Ferdinand Holbling (A) 111,64

Športno društvo Pliberk

prireja v nedeljo, dne 9. januarja 1983 ob 13. uri

I. PLIBERŠKI LJUDSKI TEK

s startom in ciljem v Nonči vasi.

Vsi ljubitelji teka na dolgo so prav prisrčno vabljeni!

ZAHOMŠKI SKAKALCI

Sezona skakalcev je v polnem teku, skoraj vsak dan so skakalci na poti od skakalnice do skakalnice, od tekmovanja do tekmovanja. V Absamu na Tirolskem so se 28. 12. 1982 pomerili najboljši avstrijski skakalci, med njimi tudi skakalci iz Zahomca. Tekmovanje za „Austria-cup" je dobil Zahomčan Franc Wiegele, ki je bil tudi najboljši skakalec dneva. Po dveh skokih — 67/68 m je zbral 225,6 točk. Paul Erat, pravtako iz Zahomca je zasedel 3. mesto (206,1), 5. pa je bil Zahomčan Norbert Mörtl.

V skupini mlajših šolarjev je zasedel dobro 5. mesto Janko Zwitter, 9. pa Martin Wiegele — oba iz Zahomca. V skupini starejših šolarjev pa se je uvrstil na 9. mesto Robert Kaiser.

Dan navrh, 29. 12. 1982 pa je bilo v Reithu im Winkel na Bavarskem (ZRN) mednarodno tekmovanje v smučarskih skokih. Zahomčani so tudi tokrat dosegli vidne rezultate:

1. Paul Erat (80/79,5 m, 244 točk
3. Franc Wiegele 78/78,5 m, 218 točk
8. Norbert Mörtl 72,5/69,5 m

V Kössenu na Tirolskem so se skakalci srečali 30. 12. 1982 pri mednarodnih skokih. Zmagovalec in najboljši dneva je bil Franc Wiegele 58/59,5 m, 222,4 točke; 5. je bil Paul Erat — 57/58 m; 9. pa Norbert Mörtl — 54/56 m.

Po enem dnevu odmora so se skakalci štirih dežel srečali na olimpijski skakalnici v Seefeldu na Tirolskem. V svoji skupini (junior) je bil najboljši Ernst Vettori, ki je s skoki 83/83 m in 258,9 točkami bil tudi najboljši tekmovalec dneva. V skupini mladincev je zasedel 1. mesto Franc Wiegele, s skoki 82,5/81 m pa je zbral 250,4 točke in se s tem uvrstil v splošnem končnem rezultatu za Vettorijem na 2. mesto. Paul Erat je zasedel pri mladincih 2. mesto, v splošnem razredu pa je osvojil z 239,7 točkami 5. mesto. Norbert Mörtl je pri mladincih zasedel 6. mesto.

Vse alpske dežele so bile zastopane 2. januarja letos na tekmovanju za tzv. OPA — cup v Breitenwangu na Tirolskem. Skakalec iz ZRN, Hans — Peter Pohl je bil ponovno najboljši — 71/68 m, 240,3 točke, Franc Wiegele je osvojil 2. mesto — 67/67,5 m, Paul Erat 4. mesto — 65/67 m, 221,7 točke, Norbert Mörtl pa je s skokoma 64/64,5 zasedel 11. mesto.